

Opinnäytetyö (AMK)
Sosiaalialan koulutusohjelma
Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö
2011

Anna Riekkola

ALLE KOULUIKÄISET LAPSET TUKIPERHETOIMINASSA

– Esite Pelastakaa Lasten tukiperhetoiminnasta
tukiperhettä hakevalle perheelle

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

Turun ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma | Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö

Syysy 2011 | 56 sivua

Ohjaajat Terttu Parkkinen ja Kari Salonen

Anna Riekkola

ALLE KOULUIKÄISET LAPSET TUKIPERHETOIMINNASSA

– Esite Pelastakaa Lasten tukiperhetoiminnasta tukiperhettä hakevalle perheelle

Pelastakaa Lapset järjestö on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton järjestö, joka painottaa toiminnassaan lasten oikeuksia ja niiden toteutumista ympäri maailman. Suomen Pelastakaa Lapset tarjoaa monenlaista apua ja tukea lapsiperheille. Avun ja tuen tarkoituksena on parantaa lasten elämää tarjoamalla kuhunkin tilanteeseen sopivaa apua.

Pelastakaa Lasten taholta esitettiin toive opinnäytetyönä tehtävästä esitteestä, joka esittelisi tukiperhetoimintaa perheille, jotka tukiperhettä hakevat. Opinnäytetyö oli toiminnallinen opinnäytetyö, jonka kehittämistehtävänä oli tehdä edellä mainittu esite. Esitteestä haluttiin selkeä ja helppolukuinen, minkä lisäksi siihen toivottiin käytännön esimerkkejä tukiperhetoiminnasta sekä kuvia tekstin lomaan. Työn painopisteenä olivat alle kouluikäiset lapset.

Kehittämistehtävän toteutuksessa käytettiin erilaisia menetelmiä, joilla kartutettiin tietoa, kerättiin materiaalia esitteeseen sekä dokumentoitiin kerättyä aineistoa. Havainnointi sekä keskustelut toimivat tiedonhankintamenetelminä, joilla kokonaisuus tuli hahmotetuksi. Kehittämismenetelminä käytössä oli valokuvat, tunnuseinä–menetelmä sekä seitsemän teemahaastattelua. Näillä hankittiin esitteeseen aineistoa, jonka tarkoituksena oli tuoda käytännön esimerkkejä esille. Tieto dokumentoitiin opinnäytetyöpäiväkirjaan sekä tekemällä muistiinpanoja. Lisäksi osa tiedosta tallennettiin sähköiseen muotoon. Dokumentointi helpotti kehittämistehtävän toteuttamisen lisäksi kirjallisen työn toteutusta.

Valmis esite on kooltaan A5 kokoinen ja sivuja siinä on kaksikymmentä. Esitteen alkuun on koottu perustietoa tukiperhetoiminnasta sekä siihen tiiviisti liittyvistä asioista. Loppu koostuu käytännön esimerkeistä. Esitteestä on taitettu sähköistä (PDF) ja painettua esitettä varten omat versiot, jotka Pelastakaa Lapset myöhemmin ottaa käyttöönsä.

ASIASANAT:

Tukiperhetoiminta, varhainen puuttuminen, vapaaehtoistoiminta, hyvinvointi

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Program of Social Services | Child, Youth and Family Work

Autumn 2011 | 56 pages

Instructors: Terttu Parkkinen and Kari Salonen

Anna Riekkola

CHILDREN UNDER SCHOOL AGED IN SUPPORT FAMILIES

- The brochure of support families to families who are looking for a support family by Save the Children

Save the Children organization is non-governmental, non-profit and it hasn't any religious views. The organization works for children's rights and for a world where children should be better to live. In Finland Save the Children works in many fields and their working is divided from preventive work to remedial work.

The bachelor's thesis was functional work and the development task was to make the brochure the Save the Children organization of Finland. The main point of the brochure was to give information about the occupation of support families for families who want to get their own support family. The development task was given by Save the Children. The brochure was required to be simple and easy to read. It was also hoped to include different examples of a support family work and some pictures. Children under seven years were a focus of a thesis.

A development task was made by different methods. Different methods collected knowledge and materials to the brochure and background of it as well as documented all of it. Illustrations and discussions helped to collect knowledge and let to understand an entirety of support family's process. Photographs, "Feelings Fall"- method and theme interviews were methods of development and they gave convention material for the brochure. All knowledge was made notes. Documentation made it much easier to finish the development task and the bachelor thesis as whole.

The brochure is twenty pages long and it is the size of A5. The beginning of the brochure included main information of the work of support family and the end of the brochure consist of convention examples of support family work. A graphic artist lay out two versions; a pdf version and a printed version.

KEYWORDS:

A support family service, an early intervention, a voluntary work, welfare

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 LAPSIPERHEET JA HYVINVOINTI	9
2.1 Hyvinvointi käsitteenä	9
2.2 Lapsiperheiden hyvinvointi Suomessa	10
3 LAPSIPERHEET SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA	13
3.1 Alle kouluikäisten lasten perheet tilastojen valossa	13
3.2 Lapsiperhearki ja vanhemmuus	14
3.3 Kodin ulkopuolelta tuleva tuki lapsiperheille	16
4 ARJEN HAASTEET JA NIIHIN PUUTTUMINEN LAPSIPERHEISSÄ	18
4.1 Vanhemmuuden monet haasteet	18
4.2 Lapsiperheiden toimeentulo ja työllisyys	20
4.3 Tukea tarvitsevat lapset ja perheet	22
4.4 Varhainen puuttuminen tuo apua	23
5 SUOMEN PELASTAKAA LAPSET TUKEMASSA LAPSIPERHEITÄ	26
5.1 Pelastakaa Lapset osana lapsiperheiden elämää	26
5.2 Toiminnan jakaantuminen valtakunnallisesti	27
5.3 Vapaaehtoistoiminta lapsiperheiden tukena Pelastakaa Lapsissa	28
5.4 Tukiperhetoiminta Pelastakaa Lapsissa	29
6 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA KEHITTÄMISTEHTÄVÄ	33
6.1 Toiminnallisen opinnäytetyöni tarkoitus	33
6.2 Kehittämistehtävä	33
7 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN ETENEMINEN	34
7.1 Kehittämistehtävän aloitus ja tiedonhankintamenetelmät	34
7.2 Kehittämismenetelmät osana kehittämistehtävää	37
7.3 Tiedonhankintamenetelmien ja kehittämismenetelmien dokumentointi	42
7.4 Tiedonhankintamenetelmien, kehittämismenetelmien ja dokumentoinnin arviointia	44

8	ESITTEEN VALMISTUMINEN	46
8.1	Valmis materiaali	46
8.2	Esitteen taitto	47
8.3	Valmis esite	48
9	YHTEENVETO	50
	LÄHTEET	52

LIITTEET

- Liite 1 Tukiperheen haastattelu
- Liite 2 Tukiperheessä käyvän vanhempien/vanhemman haastattelu
- Liite 3 Valokuvauslupa
- Liite 4 Halukkuus tekstin läpilukuun

KUVIOT

Kuva 1. Valitut kuvat tukiperhetapaamisessa 14.4.2011.	37
Kuva 2. Ilo seinän yksi esimerkeistä.	38
Kuva 3. Pelko seinän esimerkki 14.4.2011.	39
Kuva 4. Tulostamani paperiversio esitteestä.	46

KUVAT

Kuva 1. Valitut kuvat tukiperhetapaamisessa 14.4.2011.	37
Kuva 2. Ilo seinän yksi esimerkeistä.	38
Kuva 3. Pelko seinän esimerkki 14.4.2011.	39
Kuva 4. Tulostamani paperiversio esitteestä.	46

1 JOHDANTO

Alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä elämä on hyvin moninaista ja arki välillä hyvinkin haastavaa. Perheiden hyvinvointiin vaikuttavat lukuisat asiat ympäristöstä ja perheen sisältä. Nykypäivänä perheet painivat työn ja perhe-elämän asettamien vaatimusten välillä. Monissa perheissä perhemuoto ja perhesuhteet muuttavat muotoaan avioerojen ja uusioperheiden muodostusten seurauksina. Välimatkat saattavat olla pitkiä ja suhteet läheisiin ihmisiin etäisiä ja näin ollen luonnolliset tukiverkostot puutteellisia. Perheiden kyvyt vastata arjen haasteisiin ovat siis hyvin vaihtelevia ja monet tarvitsevat apua. Joskus pienikin apu takaa paremman arjen sujumisen ja myöhempien ongelmien ehkäisyä. Tällaisena matalankynnyksen apuna toimii muun muassa tukiperhetoiminta.

Pelastakaa Lapset ovat uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton järjestö, joka pyrkii erilaisin keinoin parantamaan lasten oikeuksien toteutumista Suomessa ja ympäri maailmaa. Suomen Pelastakaa Lapset toimii laajalla kentällä, joka kattaa erilaisia palveluita ja apumuotoja lapsille ja heidän perheilleen.

Opinnäytetyöni aikana olen tutustunut Pelastakaa Lasten tukiperhetoimintaan ja sen tuomaan apuun perheille. Tukiperhetoiminnassa tukiperheinä toimivat perheet antavat tukea tuettavalle perheelle ottamalla heidän lapsiaan säännöllisesti luokseen. Tukiperhetoiminnan tarkoituksena on auttaa tuettavaa perhettä jaksamaan paremmin arjessa sekä vahvistaa perheen tukiverkostoa.

Opinnäytetyön kehittämistehtävä tuli Pelastakaa Lasten toimeksiantona. Sieltä toivottiin esitettä tukiperhetoiminnasta sitä hakeville perheille. Esitteen haluttiin olevan arkikielellä kirjoitettua selkeää ja kattavaa kokonaisuus, jossa näkyviin haluttiin myös käytännön kokemuksia. Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka kehittämistehtävänä on laatia toivottu esite. Opinnäytetyössäni nä-

kökulma on alle kouluikäisissä lapsissa ja heidän perheissään, mikä näkyy tämän raportin tietoperustassa sekä kehittämistehtävän eri osissa. Tässä raportissa lapsiperheillä tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten perheitä.

Valmis esite koostuu perustiedosta Pelastakaa Lasten toiminnasta sekä tukiperhetoiminnasta osana heidän toimintaansa. Loppuun liitän käytännön esimerkkejä tukiperhetoiminnasta.

Opinnäytetyöni teko on ajoittunut vuodelle 2011. Kehittämistehtäväni aloitin kyseisen vuoden helmikuussa kartuttamalla aihealueeni taustoja ja hahmottamalla kokonaisuutta. Tässä käytin apuna eri tilanteiden havainnointia ja asioista keskustelua eri tahojen kanssa. Saamani tiedon dokumentoin muistiinpanoiksi ja opinnäytetyöpäiväkirjaksi. Kehittämistehtäväni oli valmiina taitettavaksi toukokuun viimeisellä viikolla. Tällöin taittaja taittoi siitä sekä sähköisen, että painetun version.

Raportin kirjoittaminen ajoittui kehittämistehtävän kanssa limittäiseksi. Opinnäytetyösuunnitelman jälkeen aloitin tietoperustan kokoamisen, joka toimi myös kehittämistehtävän tukena. Tietoperustaan kokosin aiheeseeni nähden pääteemoja, jotka esittelen tässä raportissa isommista kokonaisuuksista pienempiin yksityiskohtiin.

Raporttini tietoperusta alkaa käsitteestä lapsiperheet ja hyvinvointi. Kyseisessä kappaleessa käsittelen hyvinvointi-käsitettä sekä hyvinvointia suomalaisten lapsiperheiden elämässä. Tämän jälkeen painopisteenä ovat lapsiperheet suomalaisessa yhteiskunnassa. Tässä osiossa käyn läpi erilaisia pienten lasten perheille ajankohtaisia aihealueita, kuten arjen ja vanhemmuuden merkitystä. Nostan myös esille joitakin tilastollisia lukuja ja huomioita, jotka koskettavat alle kouluikäisten lasten elämää.

Kolmantena pääotsikkona on haasteet, joita alle kouluikäisten lasten perheet kohtaavat. Luvussa käyn hieman tarkemmin läpi joitakin yksittäisiä tekijöitä,

jotka lisäävät haasteita lapsiperheiden arjessa. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa työelämä, hoitovastuu sekä vanhempien jaksaminen ja vanhemmuus. Lopussa on vielä tukiperheydellekin tärkeä aihealue varhaisesta puuttumisesta ja sen merkityksestä.

Viimeisenä tietoperustan kokonaisuutena esittelen Pelastakaa Lasten toimintaa ja siinä ennen kaikkea tukiperhetoiminnan osuutta. Kerron yksityiskohtaisesti tukiperhetoiminnan rakenteesta ja prosessista. Sivuan myös vapaaehtoistoiminnan merkitystä tukiperhetoiminnalle, sillä se on tekemässäni esitteessä tärkeässä roolissa.

Loppu raportista kertoo kehittämistehtävän toteutuksesta, sen etenemisestä, käyttämäni menetelmistä sekä pohdinnoista miten kehittämistehtävän toteutus sujui. Esittelen myös tekemäni esitteen sisällön.

2 LAPSIPERHEET JA HYVINVOINTI

2.1 Hyvinvointi käsitteenä

Hyvinvointi käsitettä käsiteltäessä voidaan se jakaa useampiin eri määritelmiin. Yksi nykypäivänä käytetty määritelmä on jakaa hyvinvointi objektiiviseen ja subjektiiviseen hyvinvointiin. Objektiivinen hyvinvointi pitää sisällään ulkoisen hyvinvoinnin ehtoja kuten erilaiset taloudelliset asiat. Subjektiivinen hyvinvointi kertoo sitä vastoin yksilön kokemasta hyvinvoinnista kuten onnentunteesta ja tyytyväisyydestä. (Vornanen 2001, 21.)

Yhden jaottelun mukaan hyvinvointi käsite jakaa hyvinvoinnin kolmeen osaan, joista ensimmäinen käsittää terveyden, toinen materiaalisen hyvinvoinnin ja kolmas koetun hyvinvoinnin. Terveys – käsitettä voidaan katsoa eri mittareiden avulla, kuten seuraamalla ihmisten ja eri ryhmien välisiä eroja sairastavuudessa, kuolleisuudessa sekä koetussa terveydessä. Materiaalista hyvinvointia mittaessa katsotaan elinoloja ja toimeentuloa. Koetussa hyvinvoinnissa painopiste on sillä, miten yksilö itse kokee kokonaisuutena oman elämänsä. (Kupiainen 2009, 6; Vaarama ym. 2010a, 11–13.)

Elämänlaatu kuuluu oleellisena osana sekä objektiiviseen, että subjektiiviseen hyvinvointi – käsitteeseen sekä Vaaraman (2010b, 128) esittelemään kolmen jaotteluun hyvinvointikäsitteeseen. Elämänlaatu pitää sisällään elämän eri osa-alueita, jotka vaikuttavat henkilön kokemaan elämänlaatuun ja joita pidetään monien eri mittareiden, teorioiden ja lakien pohjana. Tällaisina osa-alueina Alkire artikkelissaan pitää terveyttä, turvallisuutta, suvunjatkamista, työllisyyttä, palkkaa, työn mielekkyyttä, työolosuhteita, koulutusta, ihmissuhteita, vaikuttamisen mahdollisuutta, identiteettiä, luovuutta ja tasapainoisuutta. (Alkire 2008, 2.) Joissain määritelmissä käsitteitä elämänlaatu, elämään tyytyväisyys ja koet-

tu hyvinvointi pidetään toistensa synonyymeina (George 2005, Vaaraman 2010b, 128 mukaan).

Hyvinvoinnin nähdään sisältävän paljon kulttuuriin sidoksissa olevia asioita. Hyvinvointi-käsite sisältää myös vapaa-aikaa ja sosiaalista turvallisuutta. Näitä voidaan katsoa karkeasti jaoteltuina kahdesta näkökulmasta, joista negatiivinen painottaa hyvinvoinnissa olevia puutteita ja positiivinen positiivisia asioita. Käytettäessä millaisia mittareita tahansa mitattaessa ja määriteltäessä hyvinvointia, on huomioitava yksilön ja ympäristön suhde sekä erilaiset prosessit ja tekijät, jotka vaikuttavat niiden välillä. On myös huomioitava, että yksilölliset tekijät vaikuttavat siihen, miten henkilöt kokevat saman tilanteen ja näin ollen miten se vaikuttaa yksilöllisesti henkilön kokemaan hyvinvointiin. (Vornanen 2001, 21, 23.)

2.2 Lapsiperheiden hyvinvointi Suomessa

Yhteiskunnan hyvinvoinnin perustan katsotaan lepäävän lapsissa. Tämä voidaan perustella hyvän lapsuuden saaneilla lapsilla, jotka ovat luomassa toimivaa ja hyvinvoivaa yhteiskuntaa aikuisina. Jos lapset eivät opi lapsuudessa hyvää arvomaailmaa eivätkä näe tulevaisuutta positiivisena, vaikuttaa tämä merkittävästi myös siihen, mihin suuntaan heidän tulevaisuutensa suuntautuu. (Salminen 2005, 8–9.)

Ennen lasten hyvinvointia mitattiin ennen kaikkea lasten terveydentilalla ja fyysisellä olemuksella. Tämä ei kuitenkaan päde enää nykypäivänä. Lapset voivat nykypäivänä Suomessa fyysisesti hyvin ja suurin osa perinteisistä vakavimmista sairauksista on voitettu. Tilalle on kuitenkin tullut uusia asioita, ongelmia ja sairauksia, jotka kertovat lasten pahoinvoinnista. Usein nämä uudet oireet ovat hyvin nuorillakin lapsilla yhteydessä erilaisiin sosiaalisiin ja toiminnallisiin asioihin kuten ulkonäköön tai ympäristön odotuksiin. (Vornanen 2001, 23.)

Merkittävänä asiana lasten hyvinvoinnille Suomessa pidetään myös yhteiskunnassa tapahtunutta muutosta perhe- ja yhteiskuntarakenteissa. Hyvinvointiyhteiskunnan tärkeänä asiana on pidetty lapsiin ja heidän perheisiinsä suuntautuneiden palveluiden kehittämistä kuten päivähoidon, neuvoloiden ja erilaisten rahallisten tukien. Nämä ovat nostaneet suomalaisen yhteiskunnan hyvinvointia varsinkin lasten ja lapsiperheiden osalta selkeästi. (Sauli & Kainulainen 2001, 42.) Jo useamman vuoden ajan on kuitenkin huomattu, että suomalainen hyvinvointi kokonaisuutena on jonkinlaisessa murroksessa. Perinteiset erilaisia hyvinvointijärjestelmiä kehittävät menetelmät eivät sellaisenaan lisää enää hyvinvointia. Nykypäivänä hyvinvoinnin haasteet ja ongelmat vaativat yhteiskunnalta uusia ja erilaisia keinoja, joilla lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia voidaan parantaa. (Vuorenkoski 2005, 66–68.)

Muutosta on tapahtunut suuresti perherakenteissa. Suuri muutos tapahtui yhden sukupolven aikana, kun miesten lisäksi naiset lähtivät kodin ulkopuolelle töihin. Näin ollen useassa perheessä molemmat vanhemmat ovat töissä kodin ulkopuolella, samoin kuin yksinhuoltajaperheiden ainoa vanhempi. Tämä on tuonut mukanaan oman haasteen kasvatusvastuusta ja sen jakaantumisesta usean eri tahon kanssa. (Forssén 1998, 115; Salminen 2005, 7, 10.) Perherakenteita on myös muuttanut toisen maailmansodan jälkeen syntyvyyden väheneminen, perheen perustamisiin myöhästyminen ja useamman sukupolven talouksien katoaminen lähes olemattomiin. Lisäksi perhemuodot ovat muuttuneet ja näin ollen perinteisen avioliiton rinnalle on tullut avo-, uusio- ja yksinhuoltajien perheitä. Nämä uudet perhemuodot ovat osaltaan muokanneet perheenjäsenten välisiä suhteita ja suhteiden pysyvyyttä ja syvyyttä sekä muuttaneet perhe – sanan merkitystä. (Sauli & Kainulainen 2001, 43–44.)

Erilaisia muutoksia lapsiperheiden elämässä pyritään valtiollisesti tasaamaan erilaisin keinoin. Suomessa perhepolitiikan kulmapilareina on luoda lapsille turvallinen kasvuympäristö ja tasata kustannuksia, joita lapset perheille tuovat. Suomessa pyritään myös mahdollistamaan työn ja perhe-elämän mahdollisim-

man hyvä yhteensovittaminen. Näistä osa-alueista vastaa sosiaali- ja terveysministeriö yhdessä muiden ministeriöiden kanssa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.)

Lasten oikeuksista ja lapsiperheiden asioista huolehtii osaltaan myös Suomen laki. Se nostaa esille useammassa pykälässään miten lapsesta tulee huolehtia ja millaisessa ympäristössä ja ilmapiirissä lasta tulee kasvattaa. (Mäkijärvi 2008, 16 – 18.) Suomessa toimii myös lapsiasiainvaltuutettu, joka valvoo, arvioi ja edistää lapsen oikeuksien toteutumista. Toiminnan perustana on YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. (Lapsiasiainvaltuutettu 2011.)

Lapsiperheiden hyvinvointi Suomessa on moninainen käsite ja pitää sisällään monia asioita, kuten edellä on tullut esille. Siihen myös vaikuttavat eri aikakausina erilaiset asiat kuten perherakenne. Lapsiperheiden hyvinvoinnin takaaminen edellyttää monia erilaisia velvollisuuksia ja tukitoimia sekä jatkuvaa ajantasaistamista palveluiden osalta.

3 LAPSIPERHEET SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA

3.1 Alle kouluikäisten lasten perheet tilastojen valossa

Perhe määritellään Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän mukaan samassa asunnossa asuvista henkilöistä. Luokittelussa käytetään jaottelua lapsettomiin ja lasten kanssa asuviin avio- ja avopareihin, rekisteröidyissä suhteissa eläviin ja yhden vanhemman perheisiin. (Tilastokeskus 2011a.) Vuonna 2009 perheistä aviopareja lapsineen oli 30,9 %, avopareja lapsineen 8,1 %, äitejä lapsineen 10,3 % ja isejä lapsineen 2,1 %. Lisäksi rekisteröityjä naispareja ja lapsia oli 0,1 %. Perheiden koko oli samana vuonna keskimäärin 2.80 henkilöä ja uusperheiden osuus lapsiperheistä 9.2 %. (Tilastokeskus 2011b; 2011c; 2011d.) Erilaisia tukia lapsiperheille maksettiin Kansan eläkelaitoksen kautta vuonna 2010 noin kolme miljardia euroa. Tämä summa jakaantui erilaisten lakisääteisten lastenhoitotukien, vanhempainpäivärahan, elatustuen ja lapsilisän kesken. Suurimpana menoeränä olivat lapsilisät, joka oli summasta 49 %. (Kela 2011.)

Vuonna 2009 Suomen väkiluvusta oli 7,7 % alle kouluikäisiä (0 – 6 -vuotiaat). Näistä lapsista 243 398 asui kahden vanhemman kanssa ja 37 344 yhden vanhemman kanssa. Samana vuonna sosiaalilautakunnat vahvistivat lasten huollosta 35 224 sopimusta, joissa 93 % sovittiin yhteishuollosta. (SOTKANet 2011a; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2011a; Tilastokeskus 2011e.)

Kunnallisessa päivähoitossa kaikista 1–6 vuotiaista lapsista vuonna 2010 oli 57,3 %. Kotihoidontukea sai samana vuonna 117 839 perhettä ja yksityisen hoidon tukea 20 650 perhettä. (SOTKANet 2011b, 2011c, 2011d.)

Vuonna 2009 oli perusterveydenhuollon neuvolakäyntejä 3169 tuhatta 0 – 7 – vuotiasta lasta kohden. Nämä käynnit pitivät sisällään sekä lääkärikäynnit että muiden ammattihenkilöiden luona käynnit. Lääkärikäyntejä oli kyseistä määrää kohden 563 ja muita käyntejä 2607. (SOTKANet 2011e 2011f.)

Uusi lastensuojelulaki on helpottanut eri ikäryhmien osalta tiedon saantia erilaisista lastensuojelun asioista. Vuonna 2009 avohuollon tukitoimista kohdistui alle kouluikäisiin lapsiin noin 9 %, ja ensimmäistä kertaa huostaan otettiin 726 alle kouluikäistä lasta. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin koko maassa alle kouluikäisten suhteellisesta määrästä 6,6 %:n kohdalla. (Lastensuojelu 2009, 5, 8, 10, 13–14.)

Lapsiperheet voivat Suomessa vaihtelevasti. Valtaosa lapsiperheistä voi kuitenkin hyvin. Lapsiperheiden elämään keskeisesti vaikuttavia asioita on ollut muutokset perherakenteissa, työelämässä ja yhteiskunnassa. Lapsiperheet saavat erilaisia tukia, kuten päivähoitoa ja neuvolan palveluita.

3.2 Lapsiperhearki ja vanhemmuus

Lapsilla ja vanhemmillä on erilainen käsitys arjesta. Yhteistä on kuitenkin kuvaukset arjen muotoutumisesta tiettyjen samojen asioiden toistoista päivistä, viikoista ja kuukausista toiseen sekä elämän aikatauluttuminen ja rytmittyminen työaikojen, hoitoaikojen, harrastusten, ulkoilun, ruokailujen ja nukkumisrytmien mukaan. (Malinen 2009, 180; Kyrönlampi–Kylmänen 2010, 15.)

Lapsen arki rakentuu lähiympäristöön ja sitä hahmottavat erilaiset tekijät ja yhteisöt riippuen lapsesta. Suomalaisessa yhteiskunnassa yksi tärkeä käsite lapsiperheitä ajatellen on ollut käsite ydinperheestä. Ydinperhe käsittää intiimin ja tiiviin parisuhteen, jonka ympärille perhe rakennetaan. Nyky-yhteiskunnassa käsitettä on kuitenkin jouduttu laajentamaan ja määrittelemään uudelleen. Tähän yhtenä syynä ovat olleet uudet perhemuodot, kuten yhden huoltajan per-

heet ja uusperheet. (Kupiainen 2009, 7; Kyrönlampi–Kylmänen 2010, 37–39.) Perheen ja siellä vallitsevien perhesiteiden merkitys lapselle on suuri. Perheen katsotaan suojaavan lasta ja olevan yhteydessä turvallisuuden tunteeseen läpi elämän. Perheen hyvinvointi näkyy selkeästi lapsen hyvinvoinnissa ja kyvyissä suojata itseään erilaisilta häiriöiltä, kuten psyykkisiltä ongelmilta. (Sihvola 2002, 100–101; Mäkijärvi 2008, 14.)

Vanhempien työelämä vaikuttaa aina myös lasten elämään. Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen on aina haastavaa ja tuo mukanaan oman osansa lapsiperheiden arkeen. Hyvin usein perheet joutuvat tasapainoilemaan palkkatyön ja perhe-elämän välillä ja sopeuttamaan lastenhoidon näihin vaatimuksiin. Se, miten vanhemmat tästä tasapainoilusta selviävät, vaikuttaa merkittävästi lapseen ja hänen elämäänsä. Työnteolle nykypäivänä normaalia on muun muassa kiireellisyys, työajan liukuva käsite, etätyöskentely, mahdollisuus vaikuttaa työaikaansa, lyhytkestoiset työsuhteet sekä työajan ennustamattomuus. (Sihvola 2002, 114–115; Kupiainen 2009, 8.)

Suomessa nykypäivänä monet lapset asuvat yhden vanhemman kanssa ja lukuisat erilaisissa uusperheissä. Lapsilla on erilaisia perherakenteita ja malleja sekä monia erilaisia suhteita heitä huoltaviin aikuisiin. Lisähaasteita on tällöin myös ylläpitää suhteita esimerkiksi isovanhempiin ja muuhun sukuun (Mäkijärvi 2008, 26; Rotkirch & Fågel 2009, 55.) Vaikeudet suhteiden ylläpidossa eivät kuitenkaan aina johdu avioerosta tai yksinhuoltajuudesta. Joskus sukupolvien välit ovat huonoja, isovanhemmat ja muut sukulaiset niin kiireisiä tai välimatkat niin suuria, että hyvän suhteen luominen ja avun saaminen on mahdotonta tai erittäin haastavaa. (Kyrönlampi–Kylmänen 2010, 42–43.)

Tietynlainen pysyvyys ja muuttumattomuus lapsiperheiden elämässä ja lähiympäristössä vahvistaa lapsen turvallisuuden tunnetta. Tämä on jatkuvasti muuttuvassa maailmassa merkittävä asia eikä niin itsestään selvää. (Sihvola 2002, 102; Martsola 2006, 46–46.) Erilaisissa kriisitilanteissa turvalliset arjen rutiinit

auttavat lasta selviytymään. On myös huomattu, että vanhempien kyky eläytyä lapsen toiveisiin ja tunteisiin, helpottaa lasta sekä vähentää epätoivoa, masentuneisuutta, uhmaa, syyllisyyttä ja ahdistusta. (Romppainen 2011, 7.)

Nykypäivänä monelle perheelle on normaalia valita lapselle erilaisilla painotuksilla olevia päiväkotia, kerhoja ja harrastuksia. Vanhemmat haluavat lastensa saavan kokemusta mahdollisimman monista asioista ja lasten ajatellaan jäävän paitsi jostakin, jos he eivät pääse osallistumaan ja harrastamaan. Vanhemmat kuljettavat lasta päiväkotiin, harrastuksiin ja erilaisiin kerhoihin. Lapsen ja perheen elämä saattaa olla tällöin jatkuvaa menemistä, tulemistä ja suorittamista, jolloin lapset oppivat jo pienestä pitäen keskittymään itseensä, pyrkimään toisten asettamiin tavoitteisiin ja olemaan jatkuvasti liikkeessä. (Martsola 2006, 38.)

Lapsiperheiden arkeen ja vanhemmuuteen vaikuttavat monet asiat ja tahot. Työelämällä, perherakenteella, tukiverkostoilla ja arjen rakentumisella on jokaisella oma osansa arkeen ja vanhemmuuteen. Nämä asiat myös muodostavat arjen, jota perheet elävät.

3.3 Kodin ulkopuolelta tuleva tuki lapsiperheille

Aikuisten tehtävä on huolehtia lapsista ja ensisijainen vastuu lapsen huolehtimisesta on lapsen omilla vanhemmilla. Yhteiskunta on kuitenkin aina osaltaan auttamassa lasten kasvatuksessa, mikä näkyy muun muassa eri tahojen tekemänä yhteistyönä. Lapsesta huolehtii vanhempien ohella perheen elämässä olevat muut ihmiset, kuten isovanhemmat ja sukulaiset. Yhteiskunnan kanssa yhteistyö näkyy tilanteesta riippuen monien eri tahojen, kuten päivähoidon- ja neuvoloiden kanssa tehtävänä yhteistyönä. (Mäkijärvi 2008, 15–17; Piironen–Malmi & Strömberg 2008, 25.)

Suomalainen yhteiskunta tarjoaa lapsiperheille useita erilaisia palveluita ja tukimuotoja. Yksi ehkä näkyvimmistä tuki- ja kasvatuskumppanuus muodoista on

päivähoito. Varhaisin paikka, jossa perhe saa tukea, on äitiysneuvola ja äitiysvalmennus, joista jälkimmäisessä on yhä enenevässä määrin nykypäivänä huomioitu isät. (Kinnunen 2005, 15, 20.)

Eri kaupungeissa ja kunnissa on myös tarjolla erilaisia vanhempainkerhoja ja -ryhmiä, perhekerhoja ja -kahviloita (Kinnunen 2005, 15, 20). Näistä monet palvelut ovat niin sanotun kolmannen sektorin tuottamia. Kolmannen sektorin palvelut koostuvat erilaisten järjestöjen, osuuskuntien, oma-apuryhmien ja vertais-toimijoiden tarjoamista palveluista. (Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto 1999; Hiila & Kuuskoski 2004.) Kyseisen kaltaisia toimijoita, jotka ovat ennen kaikkea suuntautuneet lapsiin ja pienten lasten perheiden arjen tueksi ovat muun muassa Pelastakaa Lapset ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

Tärkeässä roolissa lapsiperheiden arjessa on perheen omat tukiverkostot. Luonnolliset tukiverkostot sisältävät perheen elämään liittyvät henkilöt, jotka osaltaan helpottavat arjen sujumista. Tällaisia henkilöitä ovat muun muassa isovanhemmat ja muut sukulaiset sekä ystävät. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2011.) Perheellä voi olla myös niin sanottu ammatillinen tukiverkosto tai oman tukiverkoston lisäksi myös ammatillista tukiverkostoa. Ammatillinen tukiverkosto pitää sisällään erilaiset ammatilliset tahot, jotka ovat osaltaan auttamassa perheen arkea. Tällaisia tahoja ovat muun muassa ammatilliset tukihenkilöt ja –tukiperheet.

Perheiden saama tuki on erittäin merkittävää perheen hyvinvoinnin kannalta. Mitä luonnollisimmin ja varhaisemmassa vaiheessa tukea saadaan, sitä paremmin perhe pystyy huolehtimaan arjen toimivuudesta. Lapsiperheille tueksi on suunnattu omia palveluita ja niitä suunniteltaessa on huomioitu eri kohde-ryhmät ja avuntarpeet.

4 ARJEN HAASTEET JA NIIHIN PUUTTUMINEN LAPSIPERHEISSÄ

4.1 Vanhemmuuden monet haasteet

Lapsiperhearkki on haastavaa ja vanhemmat väsyvät toisinaan. Jos vanhemmat eivät osaa mitoittaa jaksamistaan ja tehtäviä oikein, he väsyvät kohtuuttomasti jolloin syntyy ongelmia. Jokainen perhe luo omat traditiot ja tavat sekä jakavat tehtäviä perheen sisällä. Se, että arki on hallinnassa, on vastuullista vanhemmuutta. Yksinhuoltajalla arjen ja jaksamisen kanssa saattaa olla vielä haastavampaa, kuin kahden vanhemman perheissä. Jos vanhempi väsy, hänen stressitasonsa nousee. Tämä heijastuu suoraan perheen arkeen ja lisää vanhempien ja lasten välisiä ristiriitatilanteita. Epätasainen kotitöiden ja arjen asioiden jakaminen vanhempien välillä tuo usein mukanaan negatiivista ilmapiiriä ja kireyttä vanhempien välille. Tämä saattaa vaikuttaa johdonmukaiseen toimintaan kasvatuksessa. (Kyrönlampi–Kylmänen 2010, 114–116.)

Usein äidit kokevat suurempaa kuormitusta, kuin isät. Tutkimusten mukaan äidit tuovat itsejään useammin esille ongelmia kurinpitotilanteista, vanhemmuuteen liittyvistä ongelmista ja vaatimusten kuormittavuudesta. Tämä voidaan selittää edelleen äitien suuremmasta vastuusta lasten- ja kodinhoidosta. (Malinen & Rönkä 2009, 200.)

Vastuu lapsista on aina aikuisilla. Tänä päivänä käsitys siitä kenellä on millainen vastuu ja kuka huolehtii mistäkin osasta lapsen kasvatuksesta, on jatkuvan keskustelun alla. Lapsen huoltajille on laissa määrätty vastuu turvata lapsen kehitys ja hyvinvointi. (Mäkijärvi 2008, 15–16.) Samoin eri ammattiryhmille, jotka lasten kanssa työskentelevät on määrätty lae-in, miten heidän tulee ammattiaan hoitaa ja ottaa näin vastuuta lapsen kasvatuksesta.

Perhemallien muuttuminen sekä jatkuvasti muuttuva yhteiskunta ovat tällä vuosituhannella nostaneet yhdeksi tärkeäksi aiheeksi hoitovastuun ja sen jakautumisen niin yhteiskunnallisesti kuin perheen sisäisesti. Vanhemmat saattavat haluta jakaa perhearjen tasan molempien vanhempien kesken, mikä aiheuttaa monenlaista sopimista ja neuvottelua. Liiallisena tämä saattaa johtaa liiallisena stressiin ja ristiriitoihin vanhempien välillä ja pahimmassa tapauksessa jopa avioeroon. Avioeron sattuessa perheen totutut toimintatavat ja hoitojärjestelyt muuttuvat jälleen joksikin täysin uudentlaiseksi. (Malinen & Rönkä 2009, 200; Kyrönlampi–Kylmänen 2010, 38–39, 49.)

Joskus varsinaista hoitovastuuta ei ota kukaan ja lapsen hyvinvoinnista ei huolehdi riittävästi. Lapsen vanhemmilla on aina ensisijainen vastuu lapsesta ja lapsen huollosta ja kasvatuksesta. Jos vanhemmat eivät tähän pysty, tulee yhteiskunnan tulla apuun. (Mäkijärvi 2008, 15.)

Käsitys vanhemmuudesta ja sen tuomasta vastuusta saattaa olla hukassa. Harvinaista ei ole nykypäivänä vanhemmuus, jossa vanhemmat eivät ole kasvaneet aikuisiksi vaan ovat jääneet elämään murrosikään. Tällaiset vanhemmat ovat tietyllä tapaa kypsymättömiä eivätkä osaa ottaa vastuuta lapsista ja perhe-elämästä. Heille tärkeintä on omien mieltymysten ja asioiden toteuttaminen ja omaan itseen keskittyvä elämäntyyli. Joskus tämän tyyppinen vanhemmuus voi olla seurausta siitä, ettei omassa lapsuudessa ole opittu vanhemmuuden vastuuta eikä sitä kuinka vanhempana tulee toimia. (Ryselin 2006, 127–128.)

Joskus mallia vanhempana olemiseen otetaan ympäröivästä mediasta ja maailmasta. Erilaiset trendit tuovat eri aikoina monenlaisia malleja siitä, millaista on hyvä vanhemmuus ja perhe-elämä. Mediasta poimitaan erilaisia asioita mitä vanhemmat saavat tehdä sen sijaan, että pohdittaisiin mitä vanhempien pitää tehdä lastensa ja perhe-elämänsä eteen. (Ryselin 2006, 128.) Esimerkiksi äidit saavat harrastaa useina iltoina omia urheiluharrastuksiaan sen sijaan, että olisivat lastensa kanssa kotona ja laittaisivat ruokaa ja lapsensa nukkumaan.

Vanhemmat haluavat lapsilleen parasta mahdollista. Osa vanhemmista haluaa tasoittaa mahdollisuuksien mukaan kaikki lapsen eteen tulevat karikot ja vastoinkäymiset, koska vanhemmat eivät halua, että lapsi kokee pettymyksiä. Vanhempi saattaa myös haluta lapselle paljon erilaisia harrastuksia ja kokemuksia, joiden tarkoituksena on antaa lapselle mahdollisuus saada parasta ja päästä kehittämään itseään. Tällaisissa tilanteissa vanhemmat eivät usein ymmärrä, että liialla vastoinkäymisten tasoittelulla ja liialla valinnan mahdollisuuksilla sekä vaatimuksilla, he kuitenkin hankaloittavat lastensa elämää. He eivät myöskään aina ymmärrä asettavansa lasta tälle liian suurien valintojen ja käsitteiden eteen, tarjoamalla useita vaihtoehtoja tai jatkuvasti neuvottelemalla erilaisista tilanteista. Lapsille tulee tällaisissa tilanteissa vaikeaksi esimerkiksi oppia sietämään pettymyksiä, oppia kunnioittamaan muita ihmisiä tai he stressaantuvat liian suurien vaatimusten ja valintojen edessä. (Hougaard 2005, 10–11; Martso-la 2006, 38–41.)

Vanhemmuus ja vastuu lapsista ovat nykypäivänä paljon keskustelua herättävä aihe. Vanhemmat joutuvat punnitsemaan jatkuvasti omaa vanhemmuuttaan ja omia käsityksiään siitä ympäröivään yhteiskuntaan. Haastetta on myös kohdata lapsen pettymyksen tunteet.

4.2 Lapsiperheiden toimeentulo ja työllisyys

Työllisyys ja toimeentulo ovat lapsiperheiden arkeen merkittävästi vaikuttavia asioita. Raja työajan ja vapaa-ajan välillä on nykypäivänä hämärtynyt, eikä olekaan enää harvinaista, että vanhemmat hoitavat työpuheluita ja työsähköposteihin vastailuja myös vapaa-ajallaan. Työelämän kiireellisyys, ennustamattomuus, työajan määrittely ja etätyöskentely, saattavat hankaloittaa perheen arkea. Vanhemmat saattavat tehdä töitä kotona ja lomilla tai työ pyörii vanhempien ajatuksissa jatkuvasti. Vanhempien käsitys työ ja vapaa-ajasta saattaa olla hämärtynyt. Työn ja työaikojen epämääräisyys saattaa näkyä lasten arkirytmis-

sä kuten hoidosta hakemisessa, ruoka-ajoissa sekä nukkumaan menemisissä. (Kyrönlampi – Kylmänen 2010, 48; Romppainen 2011, 6.)

Työelämän ristiriidat lapsiperhearjen eri tilanteissa ovat myös haastavia. Esimerkiksi lapsen sairastuttua hoidon järjestäminen on monelle erittäin pulmallinen tilanne, myös äitiysloma ja hoitovapaa voivat joissakin työyhteisöissä tuottaa ongelmia niitä tukevasta laista huolimatta. Aikapulan monet vanhemmat mieltävät myös tutuksi ongelmaksi perheen arjessa. Vanhemmat kokevat haastavaksi jakaa ajan eri asioiden välillä, mikä taas heijastuu pahana olona ja syyllisyytenä. Nämä erilaiset paineet ja haasteet sekä niiden ratkaiseminen vaikuttavat merkittävästi koko lapsiperheen arkeen ja hyvinvointiin. (Lammi–Taskula & Salmi 2009b, 46; Kyrönlampi–Kylmänen 2010, 16–19.)

Perheiden toimeentulo on usein niukinta pienten lasten perheissä. Syynä tähän on pitkälti ainakin toisen vanhemman kotona oleminen kotihoidontuella sekä vanhempien opiskelu. Lisäksi tulonsiirrot eli erilaiset rahalliset tuet eivät ole säilyttäneet reaaliarvoaan. Lapsiperheiden kohdalla tuloerot ja kuntien säästötoimet lasten palveluissa ovat lisänneet haasteita arjen sujuvuuteen. (Lammi–Taskula & Salmi 2009a, 210–211.) Kun toimeentulo on niukkaa, yllättävät ja äkilliset menoerät saattavat vaikeuttaa ratkaisevasti lapsiperheen toimeentuloa (Salmi ym. 2009, 78).

Lapsiperheiden köyhyys on lisääntynyt tasaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että yhä suurempi osa lapsiperheistä kuuluu pienituloisten joukkoon. Myös köyhyysrajan alapuolella olevien lapsiperheiden määrä on jatkuvasti lisääntynyt. Perheen taloudelliseen tilanteeseen vaikuttaa vanhempien velat sekä asumiskustannukset. (Salmi ym. 2009, 80.) Lapsiperheiden pienituloisuuteen nähdään olevan useampia eri tekijöitä. Näitä on lueteltu artikkelissa Lapsiperheiden toimeentulo (Salmi ym. 2009, 85–87). Yhdeksi merkittäväksi tekijäksi nähdään säännölliset ansiotulot perheessä sekä niiden suuruus. Toisena tekijänä on perherakenne, mikä käytännössä vaikuttaa talouteen alle kolmivuotiaita lapsia olevissa per-

heissä. Tällöin riski pienituloisuuteen on suurempi kuin yli kolmevuotiaiden lasten perheissä. Kolmantena tekijänä vaikuttaa perhekoko, josta tutkitusti yli kolmen lapsen perheet ovat useammin pienituloisia. Neljäntenä vaikuttavana tekijänä on yksinhuoltajuus, jolloin yksi vanhempi joutuu huolehtimaan perheen pääasiallisesta toimeentulosta. Viidentenä asiana artikkeli mainitsee sukupuolen merkityksen toimeentuloon. Tämä näkyy naisten suurempana määränä yksinhuoltajavanhemmista sekä kahden vanhemman perheissä, joissa suurituloisempi on nainen. (Salmi ym. 2009, 85–87.)

Voidaan siis sanoa, että työllä ja toimeentulolla on suuri merkitys varsinkin alle kouluikäisten lasten perheissä. Työn tuomat haasteet työsuhteisiin ja työajan rajaamiseen sekä tulojen määrä, ovat selkeässä yhteydessä perheen arkeen.

4.3 Tukea tarvitsevat lapset ja perheet

Jo varsin pienet lapset reagoivat helposti erilaisin keinoin erilaisiin tilanteisiin ja ongelmiin. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä useammin oireilu näkyy fyysisinä oireina. Kun lapsi ei osaa sanoin kertoa mikä on vialla, hän oireilee pääasiallisesti fyysisin oirein. Tämä saattaa vaikeuttaa aikuisten kykyä saada selville mistä oireilu johtuu ja näin ollen puuttuminen saattaa olla hyvinkin vaikeaa. Oireilu saattaa olla myös lyhytkestoista tai tulla esille viiveellä. Tarvittava tuki voi näin ollen olla vaikeaa kohdistaa. Lisäksi tuki voi olla kestoaltaan eri pituista. Lasten kehitysvaiheet ja perheen erilaiset elämäntilanteet saattavat vaatia lyhyt tai pitkäaikaista tukea. (Heinimäki 2006, 13, 15.)

Joskus lapset herättävät ympärillä olevien aikuisten huolen käytöksellään tai erityisongelmillaan. Tällöin pohditaan sitä, mistä on kysymys, miksi lapsi oireilee ja mistä oireilu johtuu, kehityksestä, ympäristöstä tai molemmista. Syiden etsiminen on usein aikaa vievää puuhaa ja vaatii monien asiantuntijoiden yhteistyötä. (Huhtanen 2004, 49.)

Monet lapset ja lapsiperheet tarvitsevat erilaista tukea elämänsä vaiheessa. Tuki voi olla arkista ja normaaliin kehitykseen kuuluvaa tai erityisestä huolesta syntynyttä ja näin ollen toimivat tukimuodot vaativat monien eri ammattilaisten yhteistyötä.

4.4 Varhainen puuttuminen tuo apua

Varhainen puuttuminen voidaan jakaa kahdella tavalla. Näistä toisen tarkoitus on puuttua asioihin ennalta, ennen kuin oireet ja asiat ovat liian vaikeita. Toisaalta taas varhaisella puuttumisella pyritään lieventämään ja korjaamaan jo ilmenneitä ongelmia. Joskus jokin taho voi toimia samanaikaisesti molemmissa tehtävissä, sekä ennaltaehkäisevänä, että korjaavana. (Huhtanen 2004, 45.) Tällaisena tahona toimii muun muassa päivähoito ja tukiperhetoiminta, jotka pyrkivät ennaltaehkäisemään muun muassa työstä tulevat hoidonjärjestämisiongelmat tai vanhemman arjessa jaksamisen ongelmat. Samanaikaisesti ne pystyvät tarjoamaan jo mahdollisesti olemassa oleviin ongelmiin tukea, kuten lapsen kielellisiin – ongelmiin tai vanhempien jaksamattomuuteen.

Varhaiseen puuttumiseen liittyy monia miellelyhtymiä ja sanoja. Tärkeää on käsitellä mikä on normaalia ja mikä ei. Arkeen kuuluu jaksot jolloin erilaiset vaikeudet väsyttävät ja tuntuvat raskailta ja tämä on täysin normaalia. Huolestuttavia ja huolta herättävää se on vasta siinä vaiheessa, kun tunne on jatkuvaa ja arki ei enää suju tai se on jatkuvasti taistelua jaksamisen ja selviytymisen kanssa. Normaalitilaa voidaan myös arvioida suhteessa ikätason keskiarvoon sekä ympäristön fyysisten, sosiaalisten ja psykologisten osa-alueiden kautta. (Huhtanen 2004, 11; Peltonen 2004, 14.)

Huolen puheeksi ottaminen on tärkeässä roolissa varhaisessa puuttumisessa, jotta asiat etenevät ja mahdollisia apukeinoja pystytään löytämään ja aloittamaan. Huolen havaitsemiseen on luotu avuksi niin kutsutut huolenvyöhykkeet,

joiden avulla helpotetaan jäsentämään millaisesta huolesta on kyse ja kuinka suuresta. Huolenvyöhykkeissä toisessa päässä on huoleton tilanne, jossa mikään lapsen ja perheen elämässä ei herätä huolta. Tästä edetään pienen huolen kautta harmaan huolen alueeseen ja sieltä suureen huoleen. Kussakin alueessa huolen määrä lisääntyy ja omat keinot hoitaa asia heikkenevät. Myös ulkopuolisen avun tarve lisääntyy sitä enemmän, mitä suuremmasta huolesta on kyse. Aluksi saattavat riittää erilaiset ulkopuolelta saadut vinkit ja neuvot sekä konsultaatio. Suuren huolen ollessa kyseessä, tarvitaan jo konkreettista ulkopuolista apua. (Huhtanen 2004, 47–48; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2011b.)

On myös tärkeää luoda alusta alkaen avoin ja luottamuksellinen suhde vanhempien sekä muiden keskeisten tahojen kanssa. Tämän on huomattu parantavan asioiden etenemistä ja korjaantumista sekä avusta saatavaa hyötyä. (Eriksson & Arnkil 2005, 18–19.) Varhaisen puuttumisen tarkoituksena on ennalta ehkäistä mahdollisia tulevia ongelmia sekä korjata jo olemassa olevia ongelmia (Huhtanen 2004, 45). Yksi varhaisen puuttumisen tukimuotona on muun muassa tukiperhetoiminta.

Lapsen tuen tarpeen nähdään nykypäivänä olevan muuttuvaa. Tämä tarkoittaa, että tukitoimia ja -muotoja tarkastetaan tietyin väliajoin ja niistä pyritään pääsemään usein kokonaan eroon. Tämä on myös tärkeä syy mihin varhainen puuttuminen perustuu; varhain puuttumalla poistetaan myöhäisemmät ongelmat. (Heinimäki 2006, 33.) Tukiperhetoiminta on myös tilannesidonnaista ja väliaikaista toimintaa. Jos perhe kokee, ettei tarvitse enää tukiperhetoiminnan tuomaa tukea, voidaan tukisuhde tämän perusteella katkaista. Samoin tukisuhde voidaan katkaista, jos huomataan se toimimattomaksi kyseisen perheen kohdalla. (Luoto 2011a.)

Yksi tärkeimpänä perhe-elämän haasteisiin vastaajana nähdään siis varhainen puuttuminen ja sen merkitys. Tehokkaan varhaisen puuttumisen katsotaan eh-

käisevään myöhempiä ongelmia. Erilaisten tukikeinojen nähdään nykypäivänä olevan muuttuva kokonaisuus, jota tulee tarkkailla säännöllisesti. Erilaiset tuet muuttuvat samanaikaisesti perheen elämäntilanteen ja lasten kasvun myötä.

5 SUOMEN PELASTAKAA LAPSET TUKEMASSA LAPSIPERHEITÄ

5.1 Pelastakaa Lapset osana lapsiperheiden elämää

Suomessa oli kansallissodan jäljiltä 1920-luvun taitteessa 20 000 orpoa lasta tai lasta joiden vanhemmat eivät voineet enää huolehtia heistä. Tähän hätään tuli Ester Ståhlberg, joka perusti vuonna 1922 Koteja kodittomille Lapsille – yhdistyksen ja loi näin ollen perustan Suomen Pelastakaa Lapset ry:lle. Jo alussa yhdistys toimi poliittisesti sitoutumattomasti ja sijoitti sijaiskoteihin 150 sekä ”pu-naisten” että ”valkoisten” lasta ensimmäisenä toimintavuotenaan. (Pelastakaa Lapset ry 2011a.)

Samaan aikaan Isossa-Britanniassa Eglantyne Jepp, Save the Children Fund – säätiön toinen perustajista, työskenteli lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin parissa laatimalla Lapsen oikeuksien julistusta. Hänen tarkoituksensa oli tehdä lasten oikeuksista ja hyvinvoinnista maailmanlaajuisesti tunnustettavia asioita. Hänen laatimansa julistus oli myös pohjana YK:n lapsen oikeuksien julistukselle, joka hyväksyttiin 1959. Tämä julistus ei sitonut valtioita oikeudellisesti. Lapsen oikeuksien julistus muutettiin sopimukseksi 1989, jolloin siitä tuli myös valtioita sitova sopimus. Tähän sopimukseen Suomi liittyi 1991. Sopimuksen ja julistuksen tarkoitus oli sama, huolehtia lasten oikeuksista ja hyvinvoinnista ja niiden toteutumisesta. (Save the Children 2011, Unicef 2011a; 2011b.)

Varsinainen Pelastakaa Lapset – Rädda Barnen sai alkunsa vuonna 1945, kun Pelastakaa Suomen Lapset – järjestö yhdistyi Koteja Kodittomille Lapsille – yhdistyksen kanssa. Tällöin nimeksi otettiin Pelastakaa Suomen Lapset. Nimi muutettiin kuitenkin vielä saman vuoden aikana Pelastakaa Lapset – Rädda Barnen nimiseksi. (Kauppi & Rautanen. 1997, 118–119.) Pelastakaa Lapset

liittyi kansainväliseen Pelastakaa Lapset toimintaan mukaan 1990. (Pelastakaa Lapset ry, 2011a.)

Suomessa Pelastakaa Lasten toimintaan kuuluu oleellisesti lasten aseman ja hyvinvoinnin turvaaminen. Tämä näkyy myös käytännön toiminnassa. Pelastakaa Lapset toimivat monissa eri rooleissa lastensuojelun kentällä. Heillä on ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä, johon kuuluvat muun muassa lomakoti -, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta, sekä varsinaista lastensuojelutyötä, kuten sijoitus- ja adoptiopalvelua. Heillä on myös kansainvälistä toimintaa yhdessä muiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka kuuluvat kansainväliseen Pelastakaa Lapset – järjestöön. Kansainvälisen toiminnan tarkoituksena on olla parantamassa lasten oloja heidän kotimaissaan, joko äkillisen kriisin sattuessa tai pidemmän tähtäimen kehitystyössä. Tärkeä rooli on myös vaikuttamistyöllä, jonka tarkoituksena on tehdä ja valvoa lapsen oikeuksien toteutumista ja niiden parempaa huomiointia suomalaisessa yhteiskunnassa. (Pelastakaa Lapset ry. 2011b.)

Pelastaa Lasten toiminnan juuret ovat kaukana ja toiminta monipuolista. Pääpainona toiminnalla on aina lasten asema ja lapsiperheiden etu, mikä näkyy myös palveluiden rakentumisena. Tärkeä rooli on myös ennaltaehkäisevällä työllä ja sen kehittämisellä.

5.2 Toiminnan jakaantuminen valtakunnallisesti

Suomessa Pelastakaa Lapsilla on toimipisteitä eri puolilla Suomea, mikä vahvistaa toiminnan valtakunnallisuutta. Helsingissä toimii päätoimisto, jonka lisäksi on eri puolilla Suomea viisi aluetoimistoa; Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Tampereella. Lisäksi Suomessa toimii pienemmillä paikkakunnilla erillisiä paikallisyhdistyksiä. Toiminta kuuluu niin sanottuun kolmanteen sektoriin. (Pelastakaa Lapset ry. 2011c.)

Turun toiminta on Etelä-Suomen aluetoimiston alaista toimintaa ja siellä työskentelee yksi työntekijä. Etelä-Suomen aluetoimisto järjestää lomakoti-, tukihenkilö- ja tukiperhe toimintaa, kotimaisia adoptioita ja perhetoimintaa sekä kansainvälisiä adoptioita. (Pelastakaa Lapset ry. 2011c.)

5.3 Vapaaehtoistoiminta lapsiperheiden tukena Pelastakaa Lapsissa

Toiminta, joka lähtee ihmisestä itsestään vapaasta tahdosta ja josta ei saada rahallista korvausta, kutsutaan vapaaehtoistoiminnaksi. Vapaaehtoistoiminta kytkeytyy tiiviisti henkilön arvomaailmaan ja haluun auttaa ja osallistua. (Korhonen 2005, 7; Europa 2011.) Pelastakaa Lapsissa on erilaista vapaaehtoistoimintaa, jonka tarkoituksena on tukea lapsia ja heidän perheitään. Pelastakaa Lapsissa voi toimia vapaaehtoisena tukihenkilönä, aikuisystävänä, lomakotina tai tukiperheenä. Lisäksi on mahdollista toimia päivystäjänä chatissa, jossa lapset ja nuoret voivat keskustella eri asioista päivystävän henkilön kanssa. Myös paikallisyhdistyksen jäsenenä henkilö toimii vapaaehtoisena. Tällöin vapaaehtoistoiminta voi muotoutua hyvinkin erilaiseksi riippuen paikallisyhdistyksen toiminnasta, kuitenkin siten, että toiminta noudattaa yleisiä Pelastakaa Lasten arvoja ja tavoitteita. (Pelastakaa Lapset 2011e.)

Tekemääni esitettä varten muokkasin Pelastakaa Lasten koulutusmateriaalin pohjalta eettiset periaatteet siitä, miten vapaaehtoisen rooli Pelastakaa Lapsissa nähdään (Kuvio 1).

Vapaaehtoistyön eettiset periaatteet
<ul style="list-style-type: none"> • vapaaehtoinen toimii aikuisen roolissa eikä korvaa ammattityötä • vapaaehtoinen on toiminnassa mukana vapaaehtoisesti • vapaaehtoisen toiminta on vuorovaikutuksellista ja merkityksellistä • vapaaehtoinen toimii tasa-arvoisesti, suvaitsevaisesti ja puolueettomasti • vapaaehtoinen on velvollinen ottamaan huolen puheeksi • vapaaehtoinen on vaitiolovelvollinen • vapaaehtoinen on sitoutunut toimintaan ja sitä ohjaaviin periaatteisiin, mutta on myös oikeutettu kieltäytymään liian vaativiksi kokemistaan tehtävistä • vapaaehtoinen saa tukea ja ohjausta vapaaehtoisena työskentelyyn

Kuvio 1. Vapaaehtoistyön eettiset periaatteet.

Näiden periaatteiden tarkoituksena on selkeyttää vapaaehtoisten roolia tukiperheinä niin tukiperheille itselleen kuin tukiperheissä käyvien lasten perheille. Tämä on merkityksellistä, jotta raja vapaaehtoisuuden ja ammatillisuuden välillä säilyy.

5.4 Tukiperhetoiminta Pelastakaa Lapsissa

Tukiperhetoiminta on alun perin lähtenyt Pelakuu – Tehostetun tukiperhetyön projektista vuodelta 2000. Tukiperheajatusta oli kehitelty jo 1990-luvulla lomakotitoiminnasta saadulla idealla. Lomakotitoiminta oli saanut alkunsa jo vuonna 1949 ja toiminnan alkuperäisenä ideana oli saada kaupunkilaislapset viettämään kesälomia maaseudulle. Pikkuhiljaa toiminta oli laajentunut siten, että lapset viettivät usein lomaa ympäri vuoden lomakodeissa. Tämän oli huomattu olevan hyvä toimintamalli. (Hongisto 2005, 9.)

Tukiperhetoiminta on avohuollon yksi tukimuoto, jonka tarkoituksena on auttaa perhettä selviytymään paremmin arjesta ja auttaa vanhempia, kun heidän omat

voimavaransa ovat vähissä. Pääasiallisesti tukiperhettä hakevalla on lastensuojeluasiakkuus.

Tukiperhettä tarvitsevat hyvin erilaiset ja erilaisissa tilanteissa olevat perheet. Kaikille kuitenkin yhteistä on tietynlaiset jaksamista heikentävät tekijät elämässä kuten yksinhuoltajuus, sairaudet, yllättävät kriisitilanteet tai vähäinen tukiverkosto. Myös tukiperheinä toimivat perheet ovat taustoiltaan hyvin erilaisia ja tukiperheinä voikin toimia minkälainen perhe tahansa. Tukiperheinä toimii muun muassa yhden aikuisen perheitä lapsineen, lapsettomia yksin eläviä aikuisia, eri ikäisiä pariskuntia, joilla kotona ei asu lapsia sekä pariskuntia, joiden lapset asuvat kotona. Tärkeintä on, että perhe pystyy tarjoamaan riittävästi välittämistä, aikaa ja turvaa tuettaville lapsille. (Pelastakaa Lapset ry. 2011d.)

Tukiperhetoiminta on tehokkainta ja näyttää onnistuvan parhaiten Pelastakaa Lasten kokemusten mukaan 4–12-vuotiailla lapsilla ja sellaisten lasten perheillä, jotka ovat motivoituneita ja valmiita ottamaan tuen vastaan. (Hongisto ym. 2005, 33). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö nuoremmilla ja vanhemmilla lapsilla olisi toimivia tukiperhesuhteita. Tukiperhetoiminta tukimuotona rakentuu siten, että tuettavat lapset käyvät koulutetuissa tukiperheissä keskimäärin yhden kerran kuukaudessa ja joskus tilanteesta riippuen useammin. Loma-aikoina lapset voivat viettää tukiperheessä erikseen sovitusti pidempiäkin jaksoja, mikäli tukiperheelle se sopii. Vuonna 2009 tukiperheissä kävi Pelastakaa Lasten kautta 848 lasta ja lomakodeissa 355 lasta. (Pelastakaa Lapset ry. 2011d.)

Tukiperhevalmennus

Jokainen Pelastakaa Lasten tukiperhe käy valmennuksen, joka yleensä on ryhmämuotoinen. Tukiperhevalmennus pitää sisällään kolme osa-aluetta: tukiperhevalmennuksen, kotikäynnin sekä lausunnon kotikunnasta perheen kelpoisuudesta tukiperheeksi. (Luoto 2011b.) Valmennuksessa käydään läpi tukiper-

hetoiminnan perusteita ja asioita, jotka ovat tärkeitä tukiperhetoiminnan kannalta. Valmennuksen tarkoituksena on tuoda ymmärrystä tukiperheille tuettavan lapsen oman perheen merkityksestä ja tärkeydestä lapselle. Tarkoituksena on myös selvittää, mikä merkitys tukiperhetoiminnalla on lastensuojelun avohuollossa. Valmennuksessa tuodaan esille joitakin lastensuojelun pääperiaatteita, tarkennetaan vapaaehtoistyön määritelmää tukiperhetoiminnassa sekä selvitetään mikä on tukiperhetoiminnan paikka yhteistyöverkostossa. Lisäksi valmennuksen tarkoituksena on vahvistaa tukiperheeksi ryhtyvän perheen valmius toimintaan. (Maijanen 2005, 40–41; Luoto 2011a.)

Tukiperheinä toimiville perheille järjestetään myös jatkokoulutusta erilaisten teemojen tiimoilta. Näihin jatkokoulutustilaisuuksiin on mahdollista tukiperheiden osallistua ja kartuttaa näin omaa ammatillisuuttaan. Myös erilaiset vertaistapaamiset ja toiminnot tukevat tukiperheiden jaksamista ja lisäävät tietoa. (Luoto 2011a.)

Kotikäynnit

Sekä tukiperheille, että tukiperhettä hakeville perheille tehdään kotikäyntejä. Tukiperheille tehtävä ensimmäinen kotikäynti on osa tukiperhevalmennusta. Tämän käynnin tarkoituksena on tutustua perheeseen tarkemmin ja keskustella henkilökohtaisemmista asioista, kuin mihin ryhmämuotoinen valmennus antaa puitteet. Käynnin tarkoituksena on myös tavata tukiperheen mahdolliset lapset ja lemmikit sekä tutustua kodin fyysisiin puitteisiin. Näiden tarkoituksena on kartoittaa millaiselle tai millaisille lapsille kyseinen perhe olisi sopiva. Tukiperhesuhteen edetessä tukiperheille tehdään seurantakäyntejä, joissa tarkoituksena on ylläpitää suhdetta perheeseen ja antaa mahdollisuus jutella tukiperhesuhteeseen ja siihen liittyvistä asioista vapaammin ja rennommin. (Luoto 2011b.)

Tukiperhettä hakevalle perheelle pyritään aina mahdollisuuksien mukaan tekemänä myös kotikäynti. Tämän tarkoituksena on tutustua tukiperhettä hakevan perheen lapsiin/lapseen paremmin, mikä tapahtuu parhaiten lapselle tutussa ympäristössä, jossa lapsi on avoimempi. (Luoto 2011b.)

Pelastakaa Lapset pyrkivät kaikella toiminnallaan parantamaan lasten oikeuksia ja olosuhteita. He painottavat paljon myös perheen merkitystä sekä ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä. Pelastakaa Lapset toimii maailmanlaajuisesti ja Suomessa koko valtakunnallisesti. Toimintaa pyritään myös jatkuvasti laajentamaan paremmin kattavaksi.

6 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

6.1 Toiminnallisen opinnäytetyöni tarkoitus

Opinnäytetyöni toiminnallisena tehtävänä oli laatia Pelastakaa Lapsille esite tukiperhetoiminnasta tukiperhettä haluaville perheille. Tarkoituksena oli saada kattavasti koottua yhdeksi kokonaisuudeksi pääasiat tukiperhetoiminnasta tuettavan perheen näkökulmasta. Kyseinen aihe tuli Pelastakaa Lasten Turun paikallistoimiston työntekijältä ja kyseessä oli toiminnallinen opinnäytetyö. Toteutuksen eri vaiheissa painopisteinä olivat alle kouluikäiset lapset.

Kehittämistehtäväksi muotoutui esitteen ideointi, suunnittelu, materiaalin kerääminen ja lopuksi esitteen kokoaminen. Esite kertoo ja esittelee tukiperhetoimintaa sitä etsiville perheille, sen tuomaa tukea, mutta myös joitakin velvollisuuksia ja ehtoja, joita toiminnalla on.

6.2 Kehittämistehtävä

Kehittämistehtävänäni oli tehdä esite tukiperhetoiminnasta sitä hakeville perheille. Tämän taustalle muodostin aluksi kysymykset: ”Mitä tietoa perheet kaipaavat?” ja ”Mitkä aiheet ovat oleellisimpia esitteen kannalta?”.

Esitteen toivottiin olevan mahdollisimman kattava ja helposti ymmärrettävä sekä mielekäs luettava. Kooltaan sen toivottiin olevan A5 kokoinen ja sivumäärältään noin 20 sivua. Sisältöön haluttiin käytännön tietoa Pelastakaa Lasten tukiperhetoiminnasta sekä käytännön esimerkkejä tukiperhetoiminnasta. Myös kuvia toivottiin elävöittämään tekstiä.

7 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN ETENEMINEN

7.1 Kehittämistehtävän aloitus ja tiedonhankintamenetelmät

Aloitin opinnäytetyöni toiminnallisen osion tekemisen aiheanalyysillä eli aiheen ideoinnilla. Tämän jälkeen muodostin varsinaisen toimintasuunnitelman, jonka tarkoituksena oli varmistaa, että opinnäytetyön idea ja tavoitteet olivat tiedostettuja, harkittuja ja perusteltuja. (Vilka & Airaksinen, 2003. 23, 26.) Nämä asiat kirjasin opinnäytetyösuunnitelmaan.

Kehittämistehtävän työstämisen aloitin helmikuussa 2011 osallistumalla tukiperhevalmennukseen. Tietoa kehittämistehtävääni varten aloin keräämään havainnoimalla. Havainnoinnissa seurasin tietoisesti tiettyjä asioita havainnointi tilanteesta, mikä on havainnoinnin päätarkoitus. (Uusitalo 1995, Vilkan 2006, 37 mukaan). Tukiperhevalmennuksen lisäksi käytin havainnointia kotikäynneillä sekä erilaisten palaverien yhteydessä (Kuvio 2). Havainnoinnin tarkoituksena oli saada hahmotettua tietoa, joka olisi esitteen kannalta tarpeellista. Yhdet oleellisimmista ja tiedon saannin kannalta merkittävimmistä havainnointitilanteista olivat kotikäynnit tukiperhettä hakevien perheiden luona sekä Helsingissä pidetyt palaverit, joiden teemana oli päivittää tukiperheen hakuprosessia.

Tukiperhettä hakevien perheiden kohdalla painotin havainnoinnissa esitettyjä kysymyksiä ja keskusteltavia aiheita, joita vanhemmat, lapset tai Pelastakaa Lasten työntekijä toivat esille. Helsingissä tein havaintoja tukiperhe prosessin erilaisista toimintatavoista eri työntekijöiden välillä.

Havainnot toimivat kehittämistehtävän alkuun pääsemisessä tärkeinä tiedonkerääjinä ja kokonaisuuden hahmottajina. Useat eri havainnointikerrat ja erilaiset tilanteen antoivat laajalti tietoa esitettä varten.

Ajankohta ja paikka	Havainnointi tilanne	Läsnä
1.2. Heideken, Turku	Tukiperhevalmennus	ohjaajani, valmennukseen osallistujat
3.2. Heideken, Turku	Tukiperhevalmennus	ohjaajani, valmennukseen osallistujat
8.2. Heideken, Turku	Tukiperhevalmennus	ohjaajani, valmennukseen osallistujat
10.2. Heideken Turku	Tukiperhevalmennus	ohjaajani, tukiperhe, valmennukseen osallistujat
28.2. tukiperheen koti, Turku	kotikäynti	ohjaajani, tukiperhe äiti
4.3. tukiperheen koti, Turku	kotikäynti	ohjaajani, tukiperheen vanhemmat
9.3. tukiperheen koti, Turku	kotikäynti	ohjaajani, tukiperheen vanhemmat
24.3. tuettavan perheen koti, Turku	kotikäynti	ohjaajani, tuettavan perheen äiti ja kaksi lasta
4.4. tuettavan perheen koti, Turku	kotikäynti	ohjaajani, tuettavan perheen äiti ja lapsi
5.4. sosiaalikeskus Turku	välisarviointi	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperhe, tuettavan perheen vanhemmat
11.4. Tiukula, Helsinki	palaveri tukiperhetoiminnasta	aluejohtaja, ohjaajani, kolme muuta sosiaalityöntekijää, toimistosihteeri
12.4. Tiukula, Helsinki	palaveri tukiperhetoiminnasta	aluejohtaja, ohjaajani kolme muuta sosiaalityöntekijää, toimistosihteeri
13.4. Heideken, Turku	tukihenkilöiden vertaistapaaminen	ohjaajani, 7 tukihenkilöä
14.4. Heideken, Turku	tukiperheiden vertaistapaaminen	ohjaajani, 6 tukiperhettä (10hlö)
18.4. sosiaalikeskus, Turku	tukiperhesuhteen aloituspalaveri	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperheäiti, tuettavan perheen äiti ja lapsi
20.4. tuettavan perheen koti, Turku	kotikäynti	ohjaajani, perheen äiti ja lapset
26.4. tuettavan perheen koti, Raisio	kotikäynti	ohjaajani, perheen äiti ja lapsi
27.4. sosiaalikeskus, Turku	välipalaveri	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperhe äiti ja tuettavan perheen äiti ja lapsi

3.5. sosiaalitoimisto, Myllymäki	aloituspalaveri	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperhevanhemmat ja lapsi, tuettavan perheen äiti ja lapsi
4.5. tukiperheen koti, Salo	yksityinen tukiperhevalmennus	ohjaajani, tukiperhe äiti
5.5. Tiukula, Helsinki	palaveri (+Lastensuojelupäivän seminaari)	aluejohtaja, ohjaajani, kolme muuta sosiaalityöntekijää, toimistos sihteeri
10.5. Tukiperheen koti, Paimio	keskustelu palaveri	ohjaajani, sosiaalityöntekijä, tukiperhevanhemmat
11.5. sosiaalikeskus, Turku	aloituspalaveri	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperhe vanhemmat, tuettavan perheen äiti ja lapsi
11.5. sosiaalitoimisto, Pärnäs	aloituspalaveri	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperhe äiti, tuettavan perheen vanhemmat ja lapsi
17.5. sosiaalikeskus, Turku	aloituspalaveri	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperhe vanhemmat, tuettavan perheen äiti ja lapsi
17.5. sosiaalitoimisto, Raisio	aloituspalaveri	ohjaajani, sos.työntekijä, tukiperhevanhemmat, tuettavan perheen äiti ja lapsi

Kuvio 2. Tiedonhankintatilaisuudet.

Pitkin prosessia kävin keskusteluja ohjaajani kanssa. Mitään säännöllisiä tai erikseen sovittuja tapaamisia ei ollut. Usein keskustelut limittyivät muun keskustelun lomaan. Keskustelut veivät merkittävästi prosessia eteenpäin. Keskusteluissa sain tarkentaa asioita, jotka olivat epäselviä ja keskustella omista näkemyksistäni ja ajatuksistani esitettä ajatellen. Myös ohjaajani esitti toivomuksia ja ideoita. Keskustelut auttoivat luomaan kokonaiskuvaa esitteeseen tarpeellisista aiheista.

Toisinaan käytin myös havainnointia ja keskusteluja sekaisin, kuten joissakin palavereissa. Tällöin pääpainonani oli havainnoida ja tehdä muistiinpanoja käsiteltävistä aiheista, kuitenkin siten, että välillä osallistuin keskusteluun ja tarkensin itselleni joitakin asioita. Näin sain itselleni kattavamman kokonaisuuden, jonka turvin pystyin aloittamaan esitteen alkuosan tietoperustan kokoamista.

7.2 Kehittämismenetelmät osana kehittämistehtävää

Käytin kehittämistehtävää toteuttaessa erilaisia kehittämismenetelmiä. Kehittämismenetelmien tarkoituksena oli saada mahdollisimman kattavasti materiaalia esitteeseen. Osa kehittämismenetelmistä toimi samanaikaisesti myös tiedonhankinnassa.

Kuvat

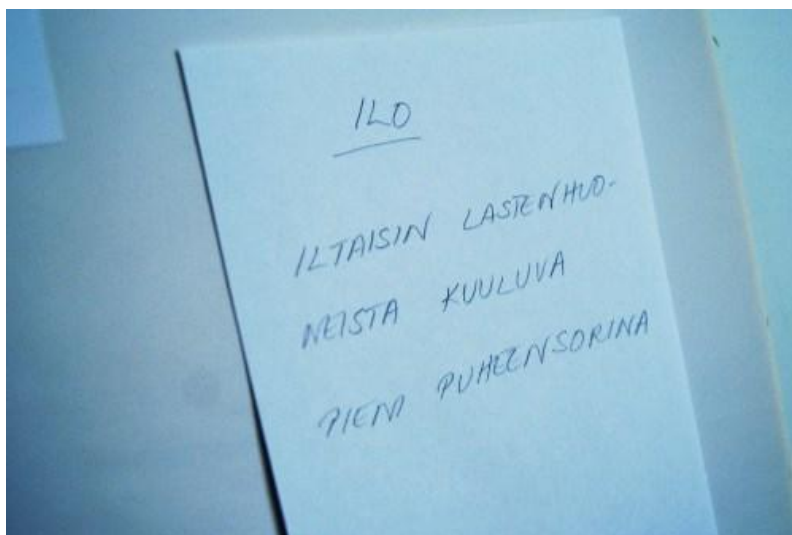
Erilaisten kuvakorttien käytöllä on tarkoituksena helpottaa ajatusten ja tunteiden esille tuomista kuvan välityksellä. Kehittämistehtäväni kannalta kuvien tarkoituksena oli avata keskustelua perheen tukena olemisesta ja vapaaehtoisena toimimisesta. Halusin saada konkreettista tietoa ja esimerkkejä jo tekemieni havaintojen ja muistiinpanojen tueksi. Kuvina oli omista kuvistani keräämä kuvakortti ”sarja”, jonka levitin tuokion alussa pöydälle. Näistä kuvista kukin paikalla ollut sai valita kuvan, joka kuvasi hänen käsitystään vapaaehtoistoiminnasta ja perheen tukena olemisesta (Kuva 1). Saatuja tietoja käytin sekä tiedonhankinnassa, että kehittämistehtävässä.

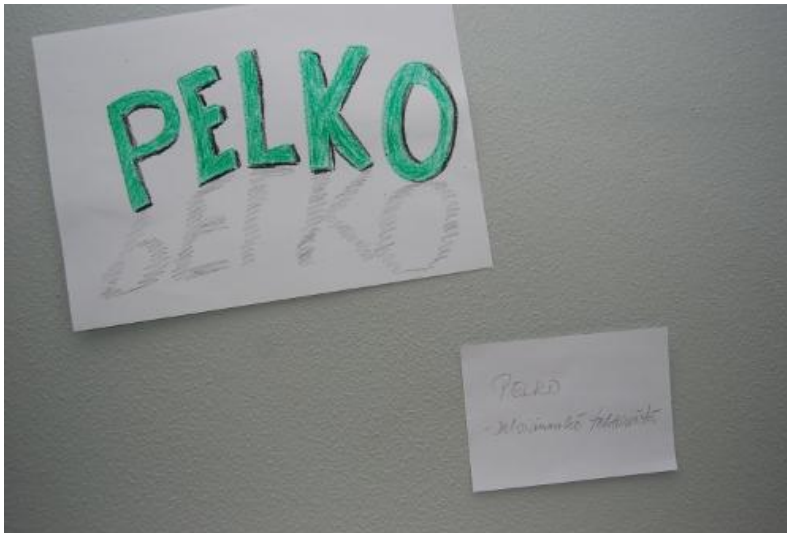
Kuva 1. Valitut kuvat tukiperhetapaamisessa 14.4.2011.

Tunneseinä- menetelmä

Tunneseinä- menetelmän poimin kirjasta Kohtaamisia lapsiperheissä (Seppänen ym. 2010, 239–240). Menetelmän tarkoituksena on tunnistaa ja ilmaista asioita, jotka herättävät erilaisia tunteita. Tunneseinälle valitaan tietyt tunteet, jonka jälkeen kukin paikalla olijalla kirjoitetaan irrallisille lapuille asioita, jotka herättävät kutakin tunnetta. Aihealue, johon tunteita liitetään, on hyvä valita etukäteen. Esimerkiksi itse valitsin kolme etukäteen määriteltyä tunnetta (pelko, ilo ja jännitys) sekä yhden vapaasti valittavan tunnetilan eli lapun jossa luki ”jokin muu tunne”. Tämän jälkeen jokainen paikalla ollut kirjoitti lapuille kyseisten tunteiden herättämiä asioita itsestä ja suhteestaan tukiperheyteen (Kuva 2 & 3). Tämän jälkeen laput kiinnitettiin kyseisen tunteen yhteyteen.

Kuva 2. Ilo seinän yksi esimerkeistä.

Kuva 3. Pelko seinän esimerkki 14.4.2011.

Tunneseinä-menetelmän tarkoituksena oli kerätä konkreettisia ja yksinkertaisia esimerkkejä erilaisista tunteista, joita tukiperheenä toimiminen herättää. Sen lisäksi halusin saada yksittäisiä esimerkkejä tilanteista ja asioista jotka tunteita herättää. Saamiani tietoja käytin esitteen aiheiden valinnassa hyväkseni. Lisäksi käytin joitakin esille tulleita asioita sellaisenaan esitteessä.

Haastattelut

Haastattelut toteutin teemahaastatteluina. Teemahaastattelulle tyypillistä on keskustelunomainen tilanne, jossa kuitenkin on ennalta määritelty tarkoitus. Teemahaastattelussa haastattelijalla säilyy aina tilanteen hallinta. Haastattelun teemat ja mahdolliset kysymykset ovat ennalta tarkoin määriteltyjä, jotta saadaan selville haluttavia tietoja. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 48; Tilastokeskus 2011f.) Valitsin teemahaastattelun, koska halusin saada jokaiselta haastateltavalta samoihin aihealueisiin vastukset. Halusin tuoda esille tukiperhetoiminnan näkymisen perheiden elämässä sekä sen tuomat hyödyt eri osapuolille. Lasten

haastatteluissa käytin piirtämistä ja piirustuksesta jututtamista. Tämän valitsin, koska ajattelin lasten saavan näin helpommin kerrottua asioista.

Haastatteluiden tarkoituksena oli tuoda esitteeseen käytännönläheisyyttä ja esimerkkejä kokemuksista tukiperheydestä. Haastatteluita tein kaiken kaikkiaan seitsemän. Nämä kohdistuivat erilaisiin tukiperheisiin, tuettaviin perheisiin sekä yhteen asiantuntija haastatteluun. Haastatteluiden pohjalla toimi ajatus alle kouluikäisten lasten näkyvyydessä haastateltavien elämässä. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että haastateltava toimi tukiperheenä alle kouluikäiselle lapselle tai/ja perheen omat lapset olivat alle kouluikäisiä. Yhdessä tapauksessa lapsi oli ollut alle kouluikäinen tukiperhesuhteen alkaessa, mutta nyt jo alakoululainen.

Haastateltavat valitsin yhdessä ohjaajani kanssa. Kriteerinä alle kouluikäisten näkyvyyden lisäksi oli haastateltavien erilaisuus. Tarkoitus oli saada kattavasti haastatteluja ja kokemuksia tukiperhesuhteen eri osapuolilta ja eroavaisuuksista (Kuvio 3).

Haastattelupäivä ja paikka	Haastateltavat
28.4.2011, Heideken	Tukiperheen äiti
4.5.2011, Heideken	Tukiperheen vanhemmat
6.5.2011, Tukiperheäidin työpaikka	Tukiperheäiti
11.5.2011, Tukiperheen koti	Tukiperheen vanhemmat sekä kolme tukiperheen lasta
17.5.2011, Tuettavan perheen koti	Tuettavan perheen vanhemmat sekä kaksi lasta
18.5.2011, Heideken	Tukiperhetyön ammattilainen
22.5.2011, Tuettavan perheen koti	Tuettavan perheen äiti ja lapsi

Kuvio 3. Haastattelut.

Näin ollen valitsimme tuettavista perheistä perheen, jossa oli kaksi vanhempaa sekä yksinhuoltajaperheen. Tukiperheinä halusimme tuoda esiin yhden aikuisen-, kahden aikuisen- sekä omia lapsia omaavan tukiperheen. Pelastakaa Lasten työntekijän valitseminen haastateltavaksi perustui asiantuntijan tuomaan näkemykseen tukiperhetoiminnasta. Yhteensä haastattelutilanteita oli seitsemän.

Haastatteluja varten tein neljä erilaista pohjaa haastateltavista riippuen. Kysymyksiä oli tukiperheinä toimiville (Liite 1), tuettaville perheille (Liite 2) ja lapsille kullekin kohderyhmälle omat. Lisäksi tein erilliset kysymykset työntekijän haastatteluun. Lapsille kohdennetut varsinaiset kysymykset jäivät käyttämättä, koska päädyin käyttämään muita menetelmiä. Kysymykset olin laatinut siten, että ne vastasivat mahdollisuuksien mukaan tukiperhettä hakevien perheiden tiedon tarpeeseen, jota olin kartoittanut kevään aikana havainnoimalla. Tässä laatimissessa apuna käytin muun muassa muistiinpanojani kotikäynneiltä. Haastattelut toteutin joko Heidekenillä tai haastateltavien kotona, yhden haastattelun toteutin myös haastateltavan työpaikalla.

Jokaisen haastattelun alussa kävin haastateltavien kanssa läpi haastattelun tarkoituksen ja vaitiolovelvollisuuteni. Lisäksi täytettiin valokuvauslupa (Liite 3) sekä lomake (Liite 4), jossa haastateltava sai mahdollisuuden lukea ja hyväksyä tekstin ja kuvan ennen julkaisua.

Lasten kohdalla päädyin käyttämään niin sanottuna haastatteluna piirtämistä ja juttelua piirretystä piirustuksesta tai lapsesta riippuen pelkkää juttelua. Piirtämiseen päädyin varsinaisen haastattelun sijasta, koska ajattelin sen olevan rennompi ja lapsille luontaisempi tapa kertoa asiasta. Pyysin lapsia piirtämään, jonkin mukavan asian tukiperheyteen liittyen esimerkiksi jonkin kivan asian, mitä tukiperheviikonloppuna on tapahtunut. Piirtämisen lomassa ja piirroksesta lapsen oli helpompi jutella asiasta ja vastata joihinkin kysymyksiin.

Haastattelujen tarkoituksena ei ollut varsinaisesti kerätä tietoa, mutta joiltakin osin käytin haastattelutilanteissa saamiani tietoja ja ideoita esitteen ideoinnissa. Olin myös lisännyt haastattelun loppuun avoimen kohdan, johon kukin haastateltava sai kertoa jonkin mukavan muiston tai tapahtuman tukiperhetoiminnasta. Nämä laitoin sellaisenaan esitteeseen kertomaan toiminnan arkisuudesta. Tämän idean sain tukiperheiden vertaistapaamisesta, joissa käytin kuva ja tunneseinä menetelmiä. Nämä pienet asiat olivat mielestäni erittäin kuvaavia tukiperhetoiminnalle ja näin ollen mielestäni tärkeitä asioita esitteen käytännönläheisyyttä ajatellen.

7.3 Tiedonhankintamenetelmien ja kehittämismenetelmien dokumentointi

Kaikki käyttämäni menetelmät dokumentoin. Dokumentoinnissa käytin sekä sähköisiä menetelmiä, että paperia ja kynää. Tarkoituksena oli luoda käyttämästäni menetelmistä hallittavia kokonaisuuksia.

Muistiinpanoja tein läpi koko prosessin erilliseen vihkoon. Muistiinpanoilla kuten havainnoinnillakin keskeinen merkitys oli prosessin alkupuolella. Muistiinpanot painottuivat kehittämistehtävän eteenpäin viemiseen ja siinä yksittäisten menetelmien pohjalta tehtyihin merkintöihin. Tällaisia olivat muun muassa muistiinpanot havainnointi tilanteista esimerkiksi kultakin kotikäynniltä. Lisäksi tein listoja aiheista, joita esitteeseen ajattelin sekä kirjasin erikseen pitämieni menetelmien toteutukseen liittyvät ajatukset ja arvioinnit sähköisesti. Ohjaajani kanssa käymiä keskusteluja sekä erilaisten palaverien aihealueita kirjasin myös omiksi kokonaisuuksiksi.

Muistiinpanojen lisäksi kirjoitin opinnäytetyöpäiväkirjaa. Siihen sisällytin sekä kehittämistehtävään, että koko opinnäytetyöhöni liittyvät asiat kootusti. Opinnäytetyöpäiväkirjaan kirjasin kehittämistehtäväni etenemistä, suunnittelua ja jäsentämistä koskevia asioita. Esimerkkejä tällaisista oli: miten kokoan esitteen? Mitä

aihealueita sinne laitan? Millainen on ajankäyttöni? Lisäksi kirjasin erikseen opinnäytetyötäni koskevia asioita kuten opinnäytetyöseminaareissa esille tulleita asioita. Opinnäytetyöpäiväkirjani tarkoituksena oli toimia kehittämistehtävän tekemisen ja koko opinnäytetyöprosessin tukena sekä jäsentää ajankäyttöä ja prosessin etenemistä.

Havainnoistani tekemät muistiinpanot ja opinnäytetyöpäiväkirja toimivat ensimmäisinä ideoideni jäsentäjinä. Kun olin mielestäni saanut tarpeeksi ideoita ja ajatuksia, tein ensimmäisen karsinnan. Tämän uuden listan pohjalta aloin kirjoittamaan alustavia tekstejä sähköiseen muotoon. Loin word-tiedoston, jonka nimesin ”Esitteen eteneminen”. Tekstit, joita sinne kirjoitin, olivat alustavia tekstejä esitteeseen tulevista teksteistä, jotka olin valinnut ohjaajani kanssa käymien keskusteluiden ja muistiinpanojeni sekä opinnäytetyöpäiväkirjan pohjalta. Aluksi tekstit olivat melko laajasti valittuja ja ilman minkäänlaista jaottelua käyttäen kirjoitettu. Myös hienosäätö tekstin ulkoasusta oli hyvin vaillinainen.

Haastattelujen dokumentointi tapahtui nauhoittamalla sekä muistiinpanoja kirjoittamalla. Pääasiallisesti purin haastattelut heti niiden pitämisen jälkeen, jotta kaikki olisi mahdollisimman tarkassa muistissa vielä itselläni. Samoin pyrin kirjoittamaan ensimmäisen version esitteeseen tulevasta tekstistä heti haastattelun purun jälkeen. Sekä haastattelun purut, että haastattelujen pohjalta kirjoittamani tekstit, tallensin kummatkin erillisiin tiedostoihin sekä muistitikulle. Lisäksi haastattelujen yhteydessä ottamani kuvat tallensin omaan tiedostoonsa ja erilliselle muistitikulle. Arjen pienet asiat, jotka haastatteluiden lopussa kysyin, kirjasin peräkkäin ”Esitteen eteneminen”- tiedoston loppuun. Kirjoittamani tekstin lähetin ohjaajalleni, joka luki sen läpi ja korjasi mahdolliset kirjoitusvirheet sekä teki joitakin ehdotuksia tekstiin. Tämän jälkeen teksti lähetettiin haastateltaville kuvien kera läpilukuun.

7.4 Tiedonhankintamenetelmien, kehittämismenetelmien ja dokumentoinnin arviointia

Tiedonhankintamenetelmät auttoivat hahmottamaan kokonaisuutta sekä helpottivat varsinaisen kehittämistehtävän tekemistä. Tiedonhankintamenetelmien ja kehittämismenetelmien osittainen limittyminen helpotti esitteen kirjoitustyötä.

Kehittämismenetelmät tulivat osaksi kehittämistehtävää hieman sattumalta, enkä aluksi käsittänyt kuinka merkittävässä roolissa ne lopulta toimivat. Aluksi olin valinnut kehittämismenetelmäksi haastattelut, joiden tarkoituksena oli saada käytännön esimerkkejä tukiperhetoiminnasta esitteeseen. Ohjaamani vertaistapaamiset antoivat minulle mahdollisuuden kokeilla kehittämismenetelminä kuvia ja tunneseinämenetelmää. Sekä kuvien käyttöön, että tunneseinämenetelmään olin tutustunut opintojeni aikana ja ajattelin niiden antavan minulle käyttökelpoista tietoa ja materiaalia kehittämistehtävääni ajatellen. Kaikki kehittämismenetelmät auttoivat esitteen etenemisessä omalta osaltaan ja toimivat toinen toistensa tukena.

Haastattelujen pohjalta sain luotua hyvät ja kattavat käytännön esimerkit esitteeseen. Itselleni haastattelijana toimiminen oli uusi rooli. En ollut myöskään koskaan käyttänyt nauhuria aikaisemmin. Etukäteen tekemäni valmistelut kuten kysymykset, valokuvauslupa sekä haastattelun etenemisen runko helpottivat haastattelujen sujuvuutta. Haastattelukysymykset olin tulostanut kuhunkin haastattelu kertaan. Tähän kysymyspohjaan tein myös muistiinpanoja haastattelun edetessä. Haastattelukysymyksiin tein muutaman muutoksen ensimmäisen haastattelun jälkeen.

Useat haastateltavista arstivat aluksi hieman nauhuria. Kaikki kuitenkin unohtivat hyvin pian nauhurin olemassa olon, mikä takasi sujuvan keskustelutyypin haastattelun toteutumisen. Haastattelujen eteneminen oli yhtä haastateltavaa lukuun ottamatta erittäin sujuvaa. Haastateltava, jonka kanssa eteneminen

ei ollut kovin sujuvaa, eksyi jatkuvasti asian viereen. Hän lisäksi puhui erittäin paljon ja hänen saamisensa takaisin haastattelun teemaan tuotti melkoisia haasteita. Kyseinen haastattelutilanne kesti myös muita selkeästi kauemmin. Keskimäärin haastattelut kestivät hieman alle 30 minuuttia, mutta kyseinen haastattelu kesti tunnin.

Tapani kirjoittaa haastattelut puhtaaksi mahdollisimman pian haastattelun jälkeen oli toimiva. Purin jokaisen haastattelun sanatarkasti sähköiseen muotoon. Sen ja tekemieni muistiinpanojen pohjalta kirjoitin tekstin esitettä varten, jonka ohjaajani luki läpi. Näin saatiin poistettua turhat kirjoitusvirheet sekä joiltakin osin parannettua tekstin sujuvuutta. Ohjaajani sai myös mahdollisuuden seurata esitteen etenemisen tätä vaihetta.

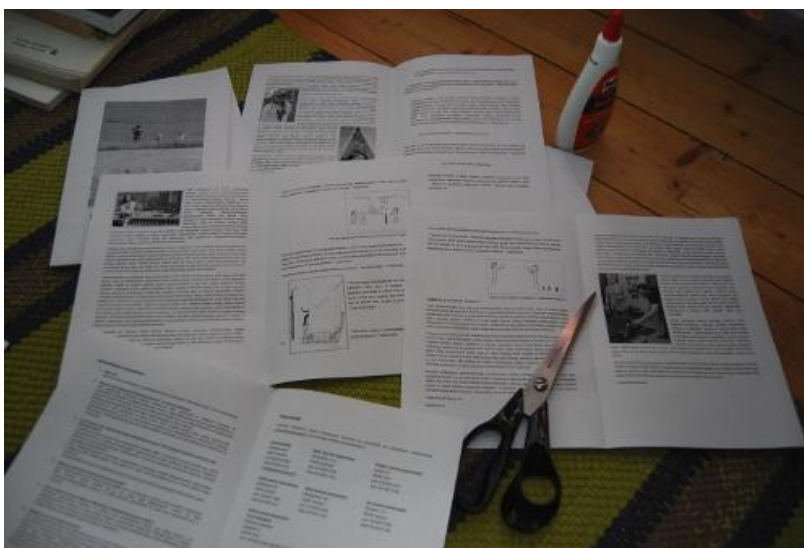
Lasten haastattelut sujuivat kokonaisuutena huonoiten. Niihin olisi tullut panostaa enemmän sekä mieltä toimivampia ratkaisuja. Muun muassa lasten haastattelu samalla haastattelukerralla vanhempien kanssa ei ollut toimivaa. Tällöin pääpaino sijoittui aikuisten haastattelulla ja lapset jäivät hieman sivummalle. Myös lasten avautuminen heille vieraalle aikuiselle oli ongelmallista. Tämän toki arvasin etukäteen, minkä vuoksi valitsin piirtämisen suullisen haastattelun sijasta. Piirtäminen ei kuitenkaan ollut täysin toimiva, koska lapset eivät välttämättä osanneet sijoittaa piirustusta tukiperheyhteyteen tai piirtäminen ei ollut mielekästä haastateltavalle lapselle. Piirtämisen lisäksi toteuttamani juttelu lasten kanssa auttoi saamaan joitakin kokemuksia ja näkemyksiä lasten näkökulmasta esiin. Muutama lapsi toi omia kokemuksiaan esille vanhempien haastattelun aikana, mikä kertoi mielestäni tilanteen sujuvuudesta.

8 ESITTEEN VALMISTUMINEN

8.1 Valmis materiaali

Toukokuun puolessa välissä olin saanut koottua kaikki keräämäni materiaalin ja tekstit. Tästä jokaisen haastattelutekstin oli ohjaajani lukenut läpi, mutta muista teksteistä ja aiheista olin vain jutellut hänen kanssaan. Niinpä lähetin hänelle alustavan tekstin siitä mitä aihealueita olin ajatellut esitteeseen tuoda. Tämän ohjaajani silmäili pikaisesti läpi ja sanoi aiheiden olevan hyviä ja tärkeitä.

Kokosin itse kirjoittamistani teksteistä ja valitsemistani kuvista alustavan esitteen tietokoneelle toukokuun lopussa. Tämän jälkeen tulostin sen, jotta näin miltä se mahdollisesti näyttäisi valmiina (Kuva 4). Yhdistelin tulostetut tekstit ja sivut sekä tein muistiinpanoja esitteen lomaan.

Kuva 4. Tulostamani paperiversio esitteestä.

Esitin tämän alustavan esitteen ohjaajalleni ja pyysin kommentteja häneltä. Tässä vaiheessa ohjaajani ollessa tyytyväinen alustavaan esitteeseen, hän sopi tapaamisen taittajan kanssa ja pyysi minua esittämään esitteen hänelle.

8.2 Esitteen taitto

Esittelin taittelemani version esitteestä taittajalle. Valmiit ja konkreettiset esimerkit ideoista helpottivat taittajaa hahmottamaan millaisesta esitteestä oli kyse. Hän pyysi saada sähköisen version tekemästani alustavasta esitteestä sellaiseenaan sekä vielä erikseen tiedostot siinä olevista teksteistä ja kuvista. Taittaja loi saamastaan materiaalista kansion GoogleDociin, jonne minä, ohjaajani ja taittaja pääsimme kaikki yhdessä muokkaamaan esitettä. Tämän lisäksi keskusteluja kävimme sähköpostin välityksellä (Kuvio 4).

Päivä	Menetelmä	Ketkä
27.5.	taittopalaveri, Heideken	minä ja taittaja, myöhemmin ohjaajani
27.5.	GoogleDoc tiedosto luotu ja jaettu kolmen lukijan käyttöön	taittaja; jaettu minulle, ohjaajalleni ja taittajalle
2.6.	sähköposti	taittaja ja minä
6.6.	GoogleDoc kommentointia	taittaja ja minä
12.6.	GoogleDoc kommentointia	taittaja ja minä
22.6.	GoogleDoc uusiversio julki	taittaja
8.7.	sähköposti	taittaja, tiedotuspäällikkö ja minä
26.– 27.7.	sähköposti	taittaja, ohjaajani ja minä
3.8.	tapaaminen, Heideken	taittaja, ohjaajani ja minä
3.8.	sähköposti	ohjaajani, taittaja ja minä
4.8.	sähköposti	taittaja ja minä
17.8.	sähköposti	ohjaajani ja minä

Kuvio 4. Oppaan taitto ja valmistuminen.

GoogleDocin tavoitteena oli taata kaikkien kommenteille näkyvä paikka ja tuoda jokaisen tekemä muutosehdotus kaikkien tietoon yhtäaikaisesti. Tämän kanssa oli hieman hankaluuksia, koska GoogleDoc oli itselleni ja ohjaajalleni vieras ohjelma. Tämän vuoksi keskustelu oli melko yksipuolista ja suppeaa. Lisäksi kesäloma vaikeutti työskentelyä.

Kesän aikana keskusteluihin yhtyi Pelastakaa Lasten tiedotuspäällikkö, joka toi omia mielipiteitään ja kommenttejaan esille. Elokuussa esitteestä saatiin taitettua viimeisin versio sekä sähköistä että painettavaa esitettä varten. Tämän version ohjaajani lähetti Helsinkiin Pelastakaa Lasten päätoimistoon, jossa tehtiin lopullinen hyväksyntä sille, otetaanko esite käyttöön koko maassa vai vain Varsinais- Suomen alueella. Painamisesta ei siis ole vielä tehty lopullista päätöstä.

8.3 Valmis esite

Esitteen otsikko on kysymys muodossa ”Meillekö tukiperhe?” jonka alle poimitiin haastatteluista suora lainaus ”Meillä on kivaa tukiperheessä ja me leikitään siellä paljon” (Liite 5). Näiden ajateltiin ohjaajani kanssa kertovan esitteen ideasta pääasiat sekä tuovan lapsen sanomaa esille. Myös kannen kuvaa valitessa haluttiin tuoda esille lasten normaalia arkea, joka kertoo tukiperhetoiminnan arkisuudesta. Valittu kuva, jossa kolme lasta leikkii ulkona, ei liity kuitenkaan tukiperhetoimintaan.

Esitteen alkuun on koottu perustietoa Pelastakaa Lasten toiminnasta sekä tukiperhetoiminnasta kuvien kera. Alun aiheissa esille nousee miten Pelastakaa Lapset ovat lasten ja lapsiperheiden asialla yleisesti ottaen ja miten heidän toimintansa näkyy Suomessa sekä miten tukiperhetoiminta on liittynyt heidän toimintaansa. Tämän jälkeen kerrotaan tukiperhetoiminnasta lapsiperheen tukimuotona sekä prosessista miten tukiperheen voi saada. Esitteessä kuvataan

myös lyhyesti miten tukiperheistä pidetään huolta, jotta he jaksavat olla tuettavien perheiden tukena ja millaiset periaatteet vapaaehtoisesti tukiperheinä toimivilla perheillä on.

Erillisesti on koottu kahden sivun verran asioita ”Tukiperhetoiminnan ABC” – otsikon alle. Näillä sivuilla nostetaan lyhyesti esille erilaisia tärkeitä aihealueita, jotka liittyvät tukiperhetoimintaan. Tällaisia aiheita ovat muun muassa huoli puheeksi, kotikäynti, lastensuojeluasiakkuus, loma-ajat, maksut, vaitiolovelvollisuus ja vapaaehtoistyö. Kukin sivun asioista avataan muutamalla sanalla, jotta esitettä lukeva saa käsityksen mitä asia tarkoittaa.

Esitteen loppu koostuu haastatteluiden pohjalta tehdyistä käytännön esimerkeistä sekä niiden lomaan poimituista lyhyistä esimerkeistä. Lisäksi valokuvia ja lasten piirtämiä kuvia on pyritty laittamaan tasaisesti tekstin lomaan. Lyhyet esimerkit ovat haastatteluista sekä tukiperhetapaamisissa käyttämieni menetelmien (kuvat ja tunneseinä) mukana tuomia. Esitteen viimeisellä sivulla on vielä eri toimipisteiden yhteystiedot.

Kokonaisuutena esite muodostui teorialiedosta, haastatteluista ja esimerkeistä sekä kuvista. Kooltaan esite on A5 kokoinen ja sivuja siinä on 20. Esitteestä on taitettu sekä nettiversio (pdf), että paperinen versio, ja se on tarkoitettu ottaa valtakunnalliseen käyttöön.

9 YHTEENVETO

Aihekokonaisuuden hahmottaminen vaati paljon aikaa ja sitä tapahtui vielä varsinaisen esitteen teon lomassa. Merkittävää alkuun pääsemisen kannalta oli tukiperhe valmennukseen osallistuminen helmikuussa. Tukiperhevalmennuksesta sain kattavan yleistiedon tukiperhetoiminnasta ja siihen liittyvistä asioista. Syventävää tietoa sain tämän jälkeen kotikäynneiltä sekä erilaisista palavereista, joissa käytiin yksittäisiä asioita tarkemmin läpi. Varsinkin kotikäynnit tukiperhettä hakevien perheisiin antoi selkeän kuvan siitä, millaisia asioita kyseiset perheet halusivat tietää ja mitkä asiat olivat epäselviä. Tällöin myös ymmärsin tarkemmin, kuinka suuri tarve esitteellä oli.

Taustatiedon kartoittaminen heti prosessin alkuvaiheessa oli tärkeää alkuun pääsemiselle sekä kehittämistehtävän aihealueen hallitsemiseksi. Ilman näitä, olisi esitteen laatiminen ja siihen sopivien asiakokonaisuuksien kokoaminen ollut erittäin haastavaa.

Konkreettinen esitteen tekeminen ajoittui huhtikuulta aina elokuulle asti, josta kuitenkin pääasiallinen työskentely tapahtui huhti- ja toukokuussa. Lisäksi keksällä työskentely oli hyvin satunnaista. Esitteeseen tulevien tekstien kirjoittaminen ja valitseminen sujui helposti. Olin kerännyt kattavasti erilaisia aiheita ja aihealueita, joista oli helppo valita keskeisimmät. Haastavinta oli tekstin ja asian tuominen esille selkeästi ja mahdollisimman yksinkertaisesti kerrottuna. Liiallista ammattilaistekstiä ei haluttu esitteeseen.

Kehittämistehtävän aikana pääsin kokeilemaan uusia menetelmiä kuten valokuvien käyttöä tiedon keräämisessä. Lisäksi huomasin aikataulutuksen merkityksen työn etenemiselle sekä itsestä riippumattomien asioiden vaikutuksen kokonaisuuteen. Tapani tehdä työtä perehdytti minut Pelastakaa Lasten toimintaan ja varsinkin tukiperhetoiminnan merkitykseen, mikä taas auttoi kokoamaan

kaikkein oleellisimmat asiat esitteeseen. Tekemäni haastattelut antoivat lisäksi käytännön kokemuksista monipuolisia esimerkkejä, joiden avulla oli esitteestä helpompi tehdä helppolukuinen ja käytännönläheinen.

Opinnäytetyö kokonaisprosessina oli haastava ja mielenkiintoinen. Toiminnallinen opinnäytetyö tarjosi itselleni käytännön tekemistä ja konkreettista aikaansaamista kirjallisen työn ohella. Kehittämistehtäväni oli monipuolinen ja antoi tilaa toteuttaa itseään. Lisäksi se oli selkeä ja helposti jäsennettävä.

Valmis esite on asiakokonaisuudeltaan kattava sekä tuo asiat selkeästi esille. Ulkonäöltään sekä kuvien ja tekstien yhteensovittamiselta esite on hieman puuttellinen ja vaatisi joitakin korjauksia. Esitteen ulkonäköä ja rakennetta tullaankin varmasti hieman muuttamaan ennen lopullista painatusta. Asiasisältö pyritään kuitenkin jättämään sellaiseksi, kuin se tällä hetkellä on.

LÄHTEET

Eriksson, E. & Arnkil T. 2005. *Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista.* Jyväskylä: Gummerus.

Forssén, K. 1998. *Children, families and the welfare state. Studies on the outcomes of the Finnish family policy.* Jyväskylä: Gummerus.

Heinimäki, L. 2006. *Varhaista tukea lapselle – työvälineenä kehittämisvalikko.* Helsinki: Stakes.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö.* Helsinki: Helsinki University Press.

George, L. Socioeconomic status and health across the life course: Progress and prospects. *Journals of Gerontology, series B-psychological and social sciences* 60B, 135–139.

Hongisto, V. 2005. Pelakuu- projektin tavoitteet ja toteutus. Teoksessa Hongisto, V.; Laaksonen, P. & Maijanen, T. (toim.) ”Voi kun se olis meillä sata päivää!” Pelakuu – tehostetun tukiperhetyön – projekti. Loppuraportti. Jyväskylä: Pelastakaa Lapset – Rädda Barnen, 9–18.

Hongisto, V.; Laaksonen, P. & Maijanen, T. 2005. Lapsinäkökulmaa tukiperhetoimintaan. Teoksessa Hongisto, V.; Laaksonen, P. & Maijanen, T. (toim.) ”Voi kun se olis meillä sata päivää!” Pelakuu – tehostetun tukiperhetyön – projekti. Loppuraportti. Jyväskylä: Pelastakaa Lapset – Rädda Barnen, 29–36.

Hougaard, B. 2005. *Curling – vanhemmat ja lapsityrannit. Järkevän kasvattajan käsikirja.* Suom. Vainikainen, V. Helsinki: WSOY.

Huhtanen, K. 2004. *Varhainen puuttuminen. Erityisen tuen tarpeen kohtaaminen päivähoitossa.* Helsinki: Oy FINN LECTURA.

Kauppi, M. & Rautanen, E. 1997. *Oikeus hyvään kotiin. Pelastakaa Lapset ry ja suomalainen lastensuojelutyö 1922 - 1997.* Helsinki: Otava.

Kinnunen, S. 2010. *Anna mun olla lapsi.* Helsinki: Kirjapaja.

Korhonen, A. (toim.) 2005. *Lastensuojelun tukihenkilön käsikirja.* Jyväskylä: Gummerus.

Kupiainen, A. 2009. *Perhetyön tarve kasvaa. Lapsiperheiden arki kaipaa tukea.* Teoksessa Syrjälä, J. (toim.) *Vuosikirja 2009 hyvän arjen puolesta.* Helsinki: Väestöliitto. 6–11.

Kyrönlampi-Kylmänen, T. 2010. *Lapsen hyvä arki.* Helsinki: Kirjapaja.

Lammi–Taskula, J. & Salmi, M. 2009a. *Lapsiperheiden toimeentulo lamasta lamaan.* Teoksessa Vaarama, M.; Moisio, P. & Karvonen, S. (toim.) *Suomalaisten hyvinvointi 2010.* Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 198–215.

Lammi–Taskula, J. & Salmi, M. 2009b. *Työ, perhe ja hyvinvointi.* Teoksessa Vaarama, M.; Moisio, P. & Karvonen, S. (toim.) *Suomalaisten hyvinvointi 2010.* Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 38–47.

Luoto, S. 2011a. *Tukiperhevalmennus kevät 2011.* Perhetalo Heideken Turku.

Luoto, S. 2011b. Haastattelu 18.5.2011.

Maijanen, T. 2005. Tukiperheet koulutuksessa. Teoksessa Hongisto, V.; Laaksonen, P. & Maijanen, T. (toim.) ”Voi kun se olis meillä sata päivää!” Pelakuu – tehostetun tukiperhetyön – projekti. Loppuraportti. Jyväskylä: Pelastakaa Lapset, 37 – 44.

Martsola, R. 2006. Lapsiaikuisia ja aikuislapsia. Teoksessa Aikuinen vanhemmuus katoavan kasvatuksen jäljillä. Helsinki: Kirjapaja, 37 – 48.

Mäkijärvi, L. 2008. Aikuisen vastuu. Miten kasvatan tämän ajan lasta? Asikkala: Kirjatalo.

Malinen, K. & Rönkä, A. 2009. Mihin aika riittää? Teoksessa Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) Perhe – elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS – kustannus, 179 – 202.

Peltonen, A. 2004. Apua ajoissa – Tunnista lapsen hätä. Helsinki: Kirjapaja.

Piironen – Malmi, U. & Strömberg, S. 2008. Välittämisen pedagogiikka. Helsinki: Tammi.

Romppainen, P. 2011. Ilo lapsesta on hyvinvointia. Lehdessä Pikkuväki. Varhaiskasvattajien ammattilehti 5/2011. Helsinki: Seurakuntien Lapsityö Keskus, 6–8.

Rotkiesch, A. & Fågel, S. 2009. Isovanhemmat osaksi perhepolitiikkaa. Teoksessa Syrjälä, J. (toim.) Vuosikirja 2009. Hyvän arjen puolesta. Helsinki: Väestöliitto, 54 – 59.

Ryselin, K. 2006. Lapsen sisin – muuttuva vai muuttumaton? Teoksessa Aikuinen vanhemmuus katoavan kasvatuksen jäljillä. Toimittanut Hermanson, E. & Martsola, R. Helsinki: Kirjapaja. 117–129.

Salmi, M.; Sauli, H. & Lammi–Taskula, J. 2009. Lapsiperheiden toimeentulo. Lammi–Taskula, J.; Karvonen, S. & Ahlström, S. (toim.). Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 78–92. Saatavissa myös <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/0e6f5676-9ccf-4490-8496-45c7b3acce5f>.

Salminen, P. 2005. Johdanto. Teoksessa Salminen, P. (toim.) Yhdessä kasvattamaan. Helsinki: Otava, 7–12.

Sauli, H. & Kainulainen, S. 2001. Yhteiskunnan muutos ja lapsiperheet. Teoksessa Törrönen, M. (toim.) Lapsuuden hyvinvointi. Yhteiskuntapoliittinen puheenvuoro. Helsinki: Pelastakaa Lapset – Rädda Barnen, 42–57.

Seppänen, P.; Tapio, N.; Toivanen, R. & Vilén, M. 2010. Kohtaamisia lapsiperheissä. Helsinki: Kirjapaja.

Sihvola, S. 2002. Voimaa vanhemmuuteen. Jyväskylä: Gummerus

Vaarama, M.; Moisio, P. & Karvonen, S. 2010a. Johdanto. Teoksessa Vaarama, M.; Moisio, P. & Karvonen, S. (toim.) Suomalaisten hyvinvointi 2010. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 10–18.

Vaarama, M.; Siljander, E.; Luoma, M-L. & Meriläinen, S. 2010b. Suomalaisten kokemus elämänlaatu nuoruudesta vanhuuteen. Teoksessa Vaarama, M.; Moisio, P. & Karvonen, S. (toim.) Suomalaisten hyvinvointi 2010. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 126–149.

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Jyväskylä: Gummerus.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vornanen, R. 2001. Lasten hyvinvointi. Teoksessa Törrönen, M. (toim.) Lapsuuden hyvinvointi. Yhteiskuntapoliittinen puheenvuoro. Helsinki: Pelastakaa Lapset – Rädda Barnen, 20–39.

Vuorenkoski, V. 2005. Hyvinvointipolitiikan tulevaisuus. Teoksessa Suomi-ilmiö. Puheenvuoroja hyvinvointiyhteiskunnasta 2000-luvulla. Helsinki: Työväen sivistysliitto, 65 – 76.

Sähköiset lähteet

Alkire, Sabina. 2008. Oxford Poverty Human & Development Initiative (OPHI) Viitattu 12.5.2011. <http://www.oecd.org/dataoecd/30/19/40288553.pdf>

Europa. 2011. European Year of Volunteering 2011. Viitattu 12.5.2011. www.europa.eu > volunteering > press and media.

Hiila, H. & Kuuskoski, E. 2004. Ennaltaehkäisevä työ ja palvelut parasta lastensuojelua. Viitattu 15.10.2011 <http://www.mll.fi> > Ajankohtaista > Kannanotot ja lausunnot > Ennaltaehkäisevä työ ja palvelut parasta lastensuojelua.

KELA 2011. Viitattu 16.5.2011. www.kela.fi > Tietoa Kelasta > Tilastot > Julkistamiskalenteri 2011 > Kelalta lähes kolmemiljardia euroa lapsiperheille.

Lapsiasiainvaltuutettu 2011. www.lapsiasia.fi > Etusivu > Perustietoa.

Lastensuojelu 2009. Tilastoraportti. 2010. Löytyy myös osoitteesta http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2010/Tr29_10.pdf

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2011. Viitattu 1.10.2011. www.mll.fi > Etusivu > Perheille > Tukihenkilötoiminta.

Pelastakaa Lapset ry. 2011a. Viitattu 8.5.2011 www.pelastakaalapset.fi > järjestö > historia.

Pelastakaa Lapset ry. 2011b. Viitattu 8.5.2011 www.pelastakaalapset.fi > toiminta.

Pelastakaa Lapset ry. 2011c. Viitattu 8.5.2011 www.pelastakaalapset.fi > toiminta > ota yhteyttä.

Pelastakaa Lapset ry. 2011d. Viitattu 8.5.2011 www.pelastakaalapset.fi > toiminta > lastensuojelutyö > tukiperhetoiminta.

Pelastakaa Lapset ry. 2011e. Viitattu 12.5.2011. www.pelastakaalapset.fi > toiminta > vapaaehtoistoiminta.

Save the children. 2011. Viitattu 8.5.2011 www.savethechildren.org.uk > about us > history.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. 2011. Viitattu 1.10.2011. www.stm.fi > sosiaali- ja terveystieteiden palvelut > Lapset ja nuoret.

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto. 1999. Viitattu 1.10.2011. <http://www.stkl.fi> > Tiedotteet > Tiedote Haastava kolmassektori.

SOTKANet 2011a. Viitattu 16.5.2011 <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> > hakusivu > Sosiaali-, terveys- ja väestötiedot > väestö > eri ikäryhmien prosenttiosuus väestöstä – 0–6–vuotiaat.

SOTKANet 2011b. Viitattu 1.10.2011 <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> > hakusivu > sosiaali-, terveys- ja väestötiedot > Lasten-, nuorten- ja lapsiperheiden palvelut > Lasten kunnallinen päivähoito ja esiopetus > Kaikki kunnan kustantamassa päivähoitossa olleet %.

SOTKANet 2011c. Viitattu 1.10.2011 <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> > hakusivu > sosiaali-, terveys- ja väestötiedot > Lasten-, nuorten- ja lapsiperheiden palvelut > Kotihoidon-tukea saaneita lapsiperheitä vuoden aikana.

SOTKANet 2011d. Viitattu 1.10.2011 <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> > hakusivu > sosiaali-, terveys- ja väestötiedot > Lasten-, nuorten- ja lapsiperheiden palvelut > Yksityisen-hoidon tukea saaneita perheitä vuoden aikana.

SOTKANet 2011e. Viitattu 1.10.2011 <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> > hakusivu > sosiaali-, terveys- ja väestötiedot > Lasten-, nuorten- ja lapsiperheiden palvelut > Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä/ 1000 0–7-vuotiasta.

SOTKANet 2011f. Viitattu 1.10.2011 <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> > hakusivu > sosiaali-, terveys- ja väestötiedot > Lasten-, nuorten- ja lapsiperheiden palvelut > Perusterveydenhuollon lastenneuvolan lääkärikäynnit / 1000 0–7-vuotiasta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011a. Viitattu 16.5.2011 www.thl.fi > Tutkimus ja kehittäminen > Tilastot ja rekisterit > Tilastoja aiheittain > Lapsuus ja perheet > Lapsen elatus ja huolto.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011b. Viitattu 11.7.2011. <http://info.stakes.fi/> > Verkostomenetelmät > Huolenvyöhykkeet.

Tilastokeskus 2011a. Viitattu 16.5.2011 www.stat.fi > Tilastot > Väestö > Perheet.

Tilastokeskus 2011b. Viitattu 16.5.2011 www.stat.fi > Tilastot > Väestö > Perheet > 2009 > Liitetaulukko 1. Perheet tyypeittäin 1950–2009.

Tilastokeskus 2011c. Viitattu 16.5.2011 www.stat.fi > Tilastot > Väestö > Perheet > 2009 > Liitetaulukko 2. Perhe, väestö ja perheen keskokoko 1950–2009.

Tilastokeskus 2011d. Viitattu 16.5.2011 www.stat.fi > Tilastot > Väestö > Perheet > 2009 > Liitetaulukko 4. Uusperheet 1990–2009.

Tilastokeskus 2011e. Viitattu 16.5.2011 www.stat.fi > Tilastot > Väestö > Perheet > 2009 > Liitetaulukko 14. Perheet lasten ikäryhmien ja perhetyypin mukaan 31.12.2009.

Tilastokeskus 2011f. Viitattu 2.10.2011 <http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/03/>

Unicef. 2011a. Viitattu 8.5.2011. www.unicef.fi > Lapsen oikeuksien sopimus > mikä on lasten oikeuksien sopimus?

Unicef. 2011b. Viitattu 8.5.2011. www.unicef.fi > Lapsen oikeuksien sopimus > Lapsen oikeuksien julistus.

Tukiperheen Haastattelu (pohja/runko)

1. Keitä olette ja miten liitytte tukiperhetoimintaan?
2. Kuinka kauan olette toimineet tukiperheenä?
3. Keitä perheeseen kuuluu? Ja miten kävitte perheenä läpi päätöstä ryhtyä tukiperheeksi ?
4. Mikä sai teidät ryhtymään tukiperheeksi? Mistä saitte tietoa tukiperhetoiminnasta?
5. Millainen tukiperhevalmennus oli ja mitä siitä saitte? Oletteko osallistuneet muuhun Pelastakaa Lasten toimintaan tukiperheille kuten vertaistapaamiset, retket, virkistyspäivät? Miten olette kokeneet ne?
6. Oletteko olleet useammalle lapselle tukiperheenä? Minkä ikäisille? Miksi tukiperhesuhde on katkennut? Miltä se tuntui ja miten lapset siihen suhtautuivat(tuettavat/omat)? Entä uuden tukisuhteen aloittaminen, miten sen koitte?
7. Millanen/millaisia lapsia teillä käy tällä hetkellä (ikä, yh-perheestä, diaknooseja)? Kuinka usein? Ovatko olleet pidempiä aikoja esim. lomakautena?
8. Millainen on teidän normaali tukiperheviikonloppu? Onko teillä joitakin rutiineja näinä viikonloppuina? Kuka kuljettaa lapsia? Miten sovitte ja jutlette viikolopusta etu- ja jälkikäteen?
9. Onko tukisuhteenne muuttunut/muotoutunut ajan saatossa? Miten?
10. Miten lapsenne ovat ottaneet tukiperheyden? Olleet mukana toiminnassa?
11. Mikä on parasta antia tukiperhetoiminnassa?
12. Jokin yksittäinen muisto tai tapahtuma tukiperheenä toimimisen ajalta.

Tukiperheessä käyvän vanhempien/vanhemman haastattelu

1. Kuka olet/keitä olette ja miten tukiperhetoiminta liittyy elämääsi/elämääänne?
2. Miten osasit(te) hakea tukiperhettä? Ja miksi sitä hait(te)?
3. Kuinka monta lasta teillä on ja kauan he ovat käyneet tukiperheessä? Minkä ikäisinä aloittivat? Ovatko käyneet samassa tukiperheessä koko ajan?
4. Mitä hyötyä tukiperhetoiminnasta olet(te) saanut/saaneet itsellenne?
5. Miten lapset ovat suhtautuneet tukiperheessä käyntiin ja mitä hyötyä koet(te) heidän sieltä saaneen?
6. Kuinka usein lapset käyvät tukiperheessä?

Jokin mukava muisto tukiperhetoiminnasta.

VALOKUVAUSLUPA

Olen Anna Riekkola, viimeisen vuoden sosionomiopiskelija (AMK) ja tekemässä opinnäytetyötä Pelastakaa Lastenille. Opinnäytetyönäni teen esitteen tukiperhettä hakeville perheille. Esite tulee Pelastakaa Lasten käyttöön. Ohjaajanani toimii Pelastakaa Lasten Turun toimipisteen työntekijä Sami Luoto, joka on ohjaamassa ja neuvomassa esitteen tekoa.

Tähän esitteeseen tarvitsisin joitakin valokuvia, jotka otan digitaaliseen muotoon ja tallennan Pelastakaa Lasten omistamalle tietokoneelle sekä varmuuskopion yhdelle (1) muistitikulle. Tallentamisen jälkeen poistan kuvat heti kamerasta. Tietokone jota käytän, on omien käyttäjätunnusteni takana esitteen teon ajan (huhtikuu 2011-marraskuu 2011), ja jonka tyhjennän omista tallenteistani (kuten valokuvista) ennen käyttäjätunnusteni sulkemista. Muistitikku säilytän tarkoin, enkä käytä muiden tiedostojen tallentamiseen. Muistitikun tyhjennän heti esitteen valmistumisen jälkeen. Valokuvat tulevat **VAIN** opinnäytetyötäni varten, ja kun niitä en enää tarvitse, ne hävitetään asianmukaisesti.

Toivoisin, mikäli Teille sopii, että käytän kuvianne ja/tai lastenne kuvia esitteessä, täyttäisitte alla olevan lupaosion.

Tunnistettavaa kuvaani saa käyttää esitteessä ja nimen yhdistää kuvaan **KYLLÄ** **EI**

Tunnistettavaa kuvaa lapsestani/lapsistani saa käyttää esitteessä ja nimen yhdistää kuvaan **KYLLÄ** **EI**

Tunnistettavaa kuvaani saa käyttää esitteessä, mutta nimeäni EI saa yhdistää kuvaan **KYLLÄ** **EI**

Tunnistettavaa lapseni/lapsieni kuvaa saa käyttää esitteessä, mutta nimeä EI saa yhdistää kuvaan **KYLLÄ** **EI**

Kuvaani saa käyttää esitteessä, mikäli kuvattavaa ei tunnista kuvasta (esim. kuvattava on kuvassa selin, vain osa henkilöstä näkyy kuvassa kuten jalat tai kädet) **KYLLÄ** **EI**

Lapseni/lapsieni kuvaa saa käyttää esitteessä, mikäli kuvattavaa ei tunnista kuvasta (esim. kuvattava on kuvassa selin, vain osa henkilöstä näkyy kuvassa kuten jalat tai kädet) **KYLLÄ** **EI**

Minulle on kerrottu lapseni ja perheeni oikeudesta yksityiselämän suojaan sekä kaiken sen tiedon luottamuksellisuudesta, jota on saatu minulta, lapselta tai jollain muulla tavalla asianosaisista.

Kuvattavan/kuvattavien nimet: _____

Alaikäisen huoltajan nimi: _____

Paikka ja päivämäärä: _____

Allekirjoitus: _____

(Alaikäiseltä huoltajan allekirjoitus)

Mikäli Teillä herää kysymyksiä tai haluatte tiedustella asioita tarkemmin, ottakaa rohkeasti yhteyttä minuun.

Ystävällisin terveisin,

Anna Riekkola (anna.riekkola@pelastakaalapset.fi)

Halukkuus tekstin läpilukuun

Haastattelusta kirjoitetaan tukiperhettä hakeville perheille suunnattuun esitteeseen lyhyt teksti, jonka haluan lukea ennen julkaisemista.

Minulle voi lähettää haastattelusta muokatun tekstin alla olevaan sähköpostiosoitteeseen ja reagoin siihen viikon sisällä lähettämisestä. Mikäli viestiin ei vastata viikon kuluessa, se käytetään sellaisenaan esitteeseen.

Haastateltavan nimi/haastateltavien nimet:

Sähköpostiositteet : _____